

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΟΙ ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΣ

του

ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΓΟΥΝΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Θεσσαλονίκη 2019

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Αφιερωμένο στην σύζυγό μου Στέλλα

στην κόρη μου Περσεφόνη

και στο νέο μέλος μας που έρχεται...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας για την καθοδήγηση και την συνεργασία του καθώς και όλους τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική για την βοήθεια τους και τις γνώσεις τους που μου προσέφεραν κατά την διάρκεια της φοίτησής μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τη οικογένειά μου για την στήριξη και την κατανόηση τους καθ όλη την διάρκεια των Μεταπτυχιακών σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΣΗ.....	1
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις	7
1.2 Σκοπός της εργασίας και ερευνητικά ερωτήματα	8
1.3 Δομή της εργασίας	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	10
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	10
2.1 Εισαγωγή.....	10
2.2 Έμμεσες Τεχνικές Ελέγχου στο Εξωτερικό	10
2.3 Έμμεσες Τεχνικές Ελέγχου στην Ελλάδα	20
2.4 Συμπεράσματα.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	25
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	25
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	25
3.2 Διενέργεια φορολογικού ελέγχου - έκδοση καταλογιστικών πράξεων:	25
3.3 Έμμεσες τεχνικές ελέγχου.....	29
Πως προέκυψαν οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου	30
Υπαγόμενοι στις έμμεσες τεχνικές ελέγχου.....	31
Είδη έμμεσων τεχνικών ελέγχου	31
Διαδικασία επιλογής τεχνικής ελέγχου	34
Ενέργειες της Φορολογικής Διοίκησης.....	35
Στάδια Ελέγχου	37
Προσδιορισμός τελικού φορολογητέου εισοδήματος της ελεγκτικής αρχής.....	39
Πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα έμμεσων τεχνικών.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	41

Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ	41
4.1 Οι Έμμεσες τεχνικές ελέγχου διεθνώς	41
4.2 Διαδικασία Ελέγχου IRS (USA)	44
Πώς θα διεξάγει η IRS τον έλεγχο	45
Τι πρέπει να παρέχεται στους ελεγκτές.....	46
Πώς γνωρίζουμε αν έλαβε η IRS την απάντησή του φορολογούμενου.....	46
Τι γίνεται αν χρειάζεται περισσότερος χρόνος για την απάντηση στο IRS	46
Πόσο μακριά μπορεί η IRS να ελέγξει την επιστροφή φόρου	47
Πόσο διαρκεί ο έλεγχος.....	47
Ποια είναι τα δικαιώματά του φορολογούμενου	47
Πώς ολοκληρώνει η IRS έναν έλεγχο	48
Τι συμβαίνει όταν ο φορολογούμενος συμφωνεί με τα πορίσματα του ελέγχου.....	48
Τι συμβαίνει όταν διαφωνεί ο φορολογούμενος με τα πορίσματα του ελέγχου	49
4.3 Έμμεσες τεχνικές έλεγχου (IRS).....	49
Χρήση τυπικών έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό του εισοδήματος	50
Πότε χρησιμοποιείται μια έμμεση μέθοδος ελέγχου	50
Επιλογή μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου	51
Τεκμηρίωση της Απόφασης για χρήση τυπικής έμμεσης Μεθόδου	52
4.4 Τυπικές Έμμεσες Μέθοδοι ελέγχου	53
Μέθοδος προέλευσης και εφαρμογής των αμοιβαίων κεφαλαίων.....	53
Μέθοδοι τραπεζικών καταθέσεων και ταμειακών δαπανών:.....	53
Μέθοδος περιθωρίου:.....	54
Μέθοδος μονάδας και όγκου :.....	55
Μέθοδος καθαρής θέσης :.....	55
4.5 HMRC (HM Revenue and Customs)	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	60
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	60
5.1 Εισαγωγή.....	60
5.2 Μελέτη Περίπτωσης.....	60
Έλεγχος Περίπτωσης με Βάση την τεχνική τραπεζικών καταθέσεων	61
Έλεγχος με βάση την τεχνική των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά.....	64
Σχηματική Αποτύπωση Ανάλυσης Ύψους Τραπεζικών Καταθέσεων & Δαπανών σε Μετρητά	64
Έλεγχος με βάση την τεχνική ανάλυσης ρευστότητας	66

Σχηματική απεικόνιση Ανάλυσης Ρευστότητας	66
Έλεγχος με βάση την τεχνική της Καθαρής Θέσης	68
Ανάλυση μεθόδου αρχής των αναλογιών (mark up method).....	69
Ανάλυση μεθόδου σχέσης τιμής πώλησης ως προς τον συνολικό όγκο του κύκλου..... εργασιών.....	70
5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	74

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΑ ΧΩΡΑ	42
ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΕΜΜΕΣΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ.....	42
ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	63
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Σχηματική Αποτύπωση Ανάλυσης Ύψους Τραπεζικών Καταθέσεων & Δαπανών σε Μετρητά	64
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΕΜΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	65
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Σχηματική απεικόνιση Ανάλυσης Ρευστότητας	66
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΜΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ.....	67
ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Σχηματική απεικόνιση Ανάλυσης Καθαρής Θέσης.....	68

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ένα σημαντικό πρόβλημα που έχουν να αντιμετωπίσουν τα οικονομικά επιτελεία κυβερνήσεων σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο είναι αυτό της φοροδιαφυγής. Για πολλά χρόνια στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό οι εκάστοτε διοικήσεις προσπαθούν να βρουν τρόπο για την καταπολέμηση της θέτοντας ως βασικό στόχο την εξεύρεση της εκάστοτε αποκρυβείσας φορολογητέας ύλης. Στις ΗΠΑ,(αλλά και σε άλλες χώρες όπως η Βρετανία, η Αυστραλία, η Δανία, η Ιαπωνία και άλλες), η IRS (Υπηρεσία Ομοσπονδιακών Εσόδων) προβαίνει στους απαραίτητους προληπτικούς και κατασταλτικούς φορολογικούς ελέγχους βάσει των έμμεσων τεχνικών ελέγχου οι οποίες βασίζονται: α) Στην μεταβολή των τραπεζικών διαθεσίμων του ελεγχόμενου, β) στην μεταβολή της Καθαρής Θέσης του και γ) στην μεταβολή της Ρευστότητάς του. Εάν ο ελεγχόμενος είναι νομικό πρόσωπο τότε εφαρμόζονται και η έμμεση τεχνική του μικτού περιθωρίου καθώς και η τεχνική της σχέσης τιμής πώλησης προς τον συνολικό όγκο πωλήσεων. Στην Ελλάδα με τα άρθρα 27 και 28 του Ν.4172/13 έχουν νομοθετηθεί οι συγκεκριμένες τεχνικές προσδιορισμού των εσόδων αλλά προς το παρόν έχουν εφαρμογή με αποφάσεις μόνο οι τεχνικές της Καθαρής Θέσης , των Τραπεζικών Διαθεσίμων και η Τεχνική της Ρευστότητας. Μέχρι και σήμερα όμως οι έλεγχοι μέσω της ΑΑΔΕ πραγματοποιούνται κυρίως με βάση τον προσδιορισμό των κερδών από τα βιβλία και τα αρχεία του φορολογουμένου με αποτέλεσμα την μη απονομή φορολογικής δικαιοσύνης. Συμπερασματικά, απαιτούνται συγκεκριμένες νομοθετικές παρεμβάσεις καθώς και συνεχής επιμόρφωση και ενημέρωση των ελεγκτών για την καλύτερη αποτελεσματικότητα των τεχνικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο βασικός στόχος της δημοσιονομικής πολιτικής μιας χώρας είναι η αύξηση των εσόδων της μέσω της επιβολής των έμμεσων και των άμεσων φόρων. Για να συμβεί βεβαίως αυτό θα πρέπει αρχικά να προσδιορίζεται επακριβώς η φορολογητέα ύλη και στην συνέχεια μέσω των φορολογικών συντελεστών που προβλέπει η εκάστοτε νομοθεσία να προκύψουν τα αντίστοιχα ποσά φόρου προς απόδοση από τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα

Στην Ελλάδα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.4172/13) και τις τροποποιήσεις του, που αντικατέστησε τον Ν.2238/94 καθώς και με τον Ν.4174/13 (Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας) προσδιορίζεται με σαφήνεια ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να φορολογηθούν τα φυσικά πρόσωπα, καθώς και οι προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρίες. Επιπρόσθετα γίνεται σαφής αναφορά στο πώς πρέπει να προσδιορίζεται η φορολογητέα ύλη όπως επίσης και ποιές είναι οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε περιπτώσεις φοροδιαφυγής.

Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα ιδίως τα τελευταία χρόνια της κρίσης αλλά και λόγω της μεγάλης υπερφορολόγησης που έχουν υποστεί νοικοκυριά και επιχειρήσεις, έχει αυξηθεί σημαντικά με αποτέλεσμα την μείωση της φορολογητέας ύλης και κατά συνέπεια την μείωση της εισπραξιμότητας των φόρων από το κράτος. Συνεπώς, αν και υπήρχε αναφορά από το 2010, από την 01.01.2014 έχει αρχίσει να διενεργείται φορολογικός έλεγχος με βάσει τις έμμεσες τεχνικές προσδιορισμού φορολογητέας ύλης με σκοπό την ορθή απεικόνιση των εισοδημάτων και των δαπανών των φορολογούμενων με σκοπό την μείωση της φοροδιαφυγής

1.2 Σκοπός της εργασίας και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσης διπλωματικής εργασίας είναι η παρουσίαση των έμμεσων τεχνικών ελέγχου στην Ελλάδα από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) και η σύγκριση τους με τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου που εφαρμόζονται εδώ και αρκετά χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής μέσω του IRS (Internal Revenue Service), αλλά και διεθνώς. Βασική επιδίωξη της εργασίας είναι μέσω της ταυτόχρονης παρουσίασης, ανάλυσης και σύγκρισής των έμμεσων τεχνικών ελέγχου στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό, να βρεθούν τα κοινά σημεία και οι διαφορές μεταξύ τους. Επιπρόσθετα, μέσω της μελέτης περίπτωσης φορολογικού ελέγχου με βάση το σύστημα που ισχύει στην Ελλάδα μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα συγκρίνοντας τις τρεις μεθόδους με τις οποίες γίνονται οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου σε σχέση με τους παραδοσιακούς τρόπους ελέγχου (άμεση μέθοδος).

Τα ερευνητικά ερωτήματα με τα οποία ασχολείται η εργασία είναι: Πρώτον ποια είναι τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των τριών έμμεσων τεχνικών ελέγχου, και μεταξύ τους και σε σχέση με τις άμεσες τεχνικές προσδιορισμού του αποτελέσματος και δεύτερον ποιες αλλαγές θα πρέπει να γίνουν στην ελληνική νομοθεσία έτσι ώστε οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου να εφαρμοστούν πλήρως στα πρότυπα των άλλων χωρών με σκοπό την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

1.3 Δομή της εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία διαρθρώνεται σε πέντε κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία εισαγωγική προσέγγιση στους ορισμούς της φοροδιαφυγής και του ελέγχου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθεται η βιβλιογραφική επισκόπηση της εργασίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου, τις διακρίσεις τους ανάλογα με το αντικείμενο του ελέγχου στην Ελλάδα .

Το τέταρτο κεφάλαιο αναλύει τους τρόπους με τους οποίους εφαρμόζονται οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου διεθνώς και κυρίως μέσω της Αρμόδιας Υπηρεσίας Εσόδων της Αμερικής (IRS).

Στο πέμπτο κεφάλαιο μελετάται η περίπτωση ενός φορολογουμένου ο οποίος ελέγχεται με τις άμεσες και τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου που εφαρμόζει η ΑΑΔΕ αλλά και από τις υπόλοιπες

έμμεσες τεχνικές ελέγχου που εφαρμόζονται στο εξωτερικό. Τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της διπλωματικής εργασίας, γίνεται αναφορά στους περιορισμούς που υπάρχουν και παρατίθενται προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία ασχολείται με τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου και με τον τρόπο που αυτές εφαρμόζονται σε φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις στην Ελλάδα μέσω της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και σε άλλες χώρες διεθνώς όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται διάφορες μελέτες και απόψεις οικονομολόγων και φοροτεχνικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό που αναδεικνύουν την ανάγκη οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου να αποτελούν το βασικό ελεγκτικό εργαλείο με σκοπό την μείωση της φοροδιαφυγής, σε σχέση με τις αναχρονιστικές σημερινές πρακτικές των τεκμηρίων διαβίωσης και των άμεσων τεχνικών που εφαρμόζονται στην Ελλάδα.

2.2 Έμμεσες Τεχνικές Ελέγχου στο Εξωτερικό

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής αρμόδια υπηρεσία εσόδων της ομοσπονδιακής κυβέρνησης είναι η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Εσόδων IRS (Internal Revenue Service). Ανήκει στο υπουργείο οικονομικών και βρίσκεται υπό την άμεση καθοδήγηση του Επιτρόπου Εσωτερικών Εσόδων, ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών σε πενταετή θητεία. Η IRS είναι υπεύθυνη για τη συλλογή των φόρων και τη διαχείριση του εσωτερικού κώδικα εσόδων, το κύριο σώμα του ομοσπονδιακού νόμου περί φορολογικών υποχρεώσεων των Ηνωμένων Πολιτειών. Τα καθήκοντα της IRS περιλαμβάνουν την παροχή φορολογικής βοήθειας στους φορολογούμενους και την επιδίωξη και επίλυση περιπτώσεων εσφαλμένων ή δόλιων φορολογικών καταθέσεων. Τα εγχειρίδια αυτά των τεχνικών ελέγχων (ATGs) βοηθούν τους ελεγκτές της IRS κατά τη διάρκεια των ελέγχων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να δουν πληροφορίες σχετικά με θέματα και λογιστικές μεθόδους που είναι μοναδικές για συγκεκριμένους κλάδους. Ενώ τα ATGs έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν

καθοδήγηση στους υπαλλήλους - ελεγκτές της IRS, είναι επίσης χρήσιμα για τους ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων και τους επαγγελματίες οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τις επιστροφές φόρων. Τα ATG περιλαμβάνουν τεχνικές έλεγχου για συγκεκριμένου τύπου βιομηχανικές επιχειρήσεις και περιλαμβάνουν κοινά αλλά και μοναδικά ζητήματα βιομηχανίας, επιχειρηματικές πρακτικές. Παρέχεται επίσης καθοδήγηση σχετικά με την εξέταση του εισοδήματος, τις τεχνικές συνέντευξης προς τους φορολογούμενους και την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων από τους φορολογικούς ελέγχους¹.

Οι τυπικές έμμεσες μέθοδοι που έχουν εξελιχθεί εδώ και πολλά χρόνια και τις οποίες χρησιμοποιούνται από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς της IRS είναι: 1) Μέθοδος προέλευσης και εφαρμογής των αμοιβαίων κεφαλαίων 2). Μέθοδοι τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών και 3) η Μέθοδος του μικτού περιθωρίου. 4) Μέθοδος Μονάδας και Όγκου και 5) Μέθοδος Καθαρής Αξίας. Η έμμεση μέθοδος περιλαμβάνει τη χρήση έμμεσων αποδεικτικών στοιχείων για τον προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης με βάση το παραλειπόμενο κατά δήλωση εισόδημα, τα υπερεκτιμημένα έξοδα ή και τα δύο. Τα τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία είναι στοιχεία από τα οποία μπορούν να εξαχθούν περισσότερα από ένα χρήσιμα συμπεράσματα. Προκειμένου να υποστηριχθούν οι προσαρμογές των ελέγχων για το πρόσθετο φορολογητέο εισόδημα που προκύπτει μέσω των έμμεσων τεχνικών ελέγχου, τόσο η αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων όσο και το εύλογο των συμπερασμάτων πρέπει να αξιολογούνται πριν από τον προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης.²

Κατά τον Biber (2010), οι έμμεσες μέθοδοι παρέχουν στους ελεγκτές ένα πολύτιμο εργαλείο για να διαπιστώσουν την ακρίβεια των δηλώσεων των φορολογουμένων, να ενθαρρύνουν τη φορολογική συμμόρφωση και να καθορίζουν την ευθύνη του φορολογούμενου όταν τα φορολογικά αρχεία δεν αντικατοπτρίζουν επαρκώς τις οικονομική θέση του ελεγχόμενου. Ωστόσο, δεν επιλέγονται πάντοτε από τους φορολογικούς ελεγκτές, λόγω : α) των περιορισμών στην ακρίβεια, β) της αντιφατικής έλλειψης νομοθετικής στήριξης (ιδίως σε ανεπαρκώς αναπτυγμένα νομικά συστήματα), γ) των πόρων, δ) των απαιτητικών δεξιοτήτων, της έλλειψης κατανόησης και ε) των δικαστηριακών δυσκολιών. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα, οι έμμεσες μέθοδοι πρέπει να εφαρμόζονται με ακρίβεια και όχι με απλές εκτιμήσεις βάσει κάποιων ενδείξεων. Συνεπώς, η φορολογική διοίκηση πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι ελεγκτές διαθέτουν την απαιτούμενη νομική κατάρτιση, συγκεκριμένα δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρηματικές

¹ www.irs.gov

² Εγχειρίδιο της υπηρεσίας Εσόδων Internal Revenue Manual—Examination of Income (Chapter 4.10.4.2.9)

δραστηριότητες των ελεγχόμενων την ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών ελέγχου.

Η φύση των πράξεων του φορολογούμενου, η επάρκεια των βιβλίων και των στοιχείων και η ουσιαστικότητα των πιθανών προσαρμογών, θα επηρεάσουν τις αποφάσεις σχετικά με το αν ο ελεγκτής μπορεί να βασιστεί στα αρχεία για να αντιμετωπίσει τα συγκεκριμένα ζητήματα έτσι ώστε να χρησιμοποιήσει έμμεσες τεχνικές ελέγχου. Οι ελεγκτές σε πολλές περιπτώσεις ελέγχουν μόνο ότι η δήλωση του φορολογούμενου αντικατοπτρίζει τα αριθμητικά στοιχεία των λογιστικών βιβλίων τους και όχι τα πραγματικά. Ωστόσο, αν οι φορολογικές διοικήσεις στηρίζονται αποκλειστικά σε δηλώσεις φορολογουμένων, με βάση τα λογιστικά βιβλία για τον προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης, οι φορολογούμενοι θα μπορούσαν να περιορίσουν την ευθύνη τους δημιουργώντας αρχεία που δεν αντικατοπτρίζουν πραγματικά την οικονομική τους κατάσταση ή απλώς επιλέγοντας να μη διατηρούν φορολογικά αρχεία και να υποβάλουν ψευδείς δηλώσεις. Ως εκ τούτου, έχουν αναπτυχθεί οι έμμεσες μέθοδοι που βοηθούν τους ελεγκτές να καθορίζουν αντικειμενικά την φορολογητέα ύλη όταν τα βιβλία και τα αρχεία είτε δεν είναι διαθέσιμα είτε δεν αντικατοπτρίζουν επαρκώς την οικονομική κατάσταση του φορολογούμενου. Οι έμμεσες μέθοδοι μέτρησης του εισοδήματος μπορούν επίσης να είναι πολύτιμες για την αξιολόγηση των κινδύνων και για τον έλεγχο της ειλικρίνειας των αξιώσεων των φορολογουμένων (Biber 2010).

Σε μελέτη του OECD (2006), που επικεντρώθηκε στον τομέα των ΜΜΕ, αποδείχθηκε ότι υπάρχει σημαντικός κίνδυνος ότι κάποια εισοδήματα δεν θα αναφέρονται από αυτούς στις φορολογικές τους δηλώσεις για να μειώσουν τον φόρο τους ευθύνη. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους φορολογούμενους στους οποίους είναι εύκολο να αποκρύψουν το εισόδημα, δεδομένου ότι το εισόδημα δεν υπόκειται σε συστηματική αναφορά τρίτου στον οργανισμό εσόδων και είναι δύσκολο για τους ελεγκτές να επαληθεύσουν με άλλο τρόπο την απευθείας επαλήθευση του εισοδήματος αυτού με τρίτες πηγές. Υπάρχει επίσης ο κίνδυνος να υπάρξει υπερεκτίμηση των εξόδων από τους φορολογούμενους με τελικό σκοπό να μειώσουν τη φορολογική τους υποχρέωση. Μια περαιτέρω επιπλοκή μπορεί να προκύψει όταν σε διενέργεια ελέγχου εξαιτίας της μη διάθεσης των φορολογουμένων να συνεργαστούν ή λόγω ανύπαρκτων βιβλίων και αρχείων. Για όλους αυτούς τους λόγους, οι ελεγκτές χρειάζονται ένα σύνολο εργαλείων για την έμμεση μέτρηση φορολογουμένων.

Σε μελέτη των Ayers et al. (2015) αποδεικνύεται ότι η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η βεβαιότητα του ελέγχου επηρεάζει τη συμπεριφορά των φορολογουμένων είναι σημαντική, επειδή πολλές από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στις ΗΠΑ αντιμετωπίζουν έναν

συγκεκριμένο έλεγχο κάθε χρόνο και η Υπηρεσία Εσωτερικών Εσόδων (IRS) καλύπτει ένα μεγάλο μέρος των πόρων του στις προσπάθειες αυτές. Επομένως, η ασφάλεια του ελέγχου επηρεάζει σημαντικά το ποσοστό της αμερικανικής οικονομίας και η δέσμευση του IRS για ένα πρόγραμμα βεβαιότητας ελέγχου είναι οικονομικά σημαντική για την απόφαση κατανομής πόρων. Αυτή η μελέτη χρησιμοποιεί ένα σύνολο δεδομένων για τις επιχειρήσεις που έχουν ανατεθεί στο πρόγραμμα CIC (Coordinated Industry Case) (Internal Revenue Service) για να εξετάσει την επίδραση της βεβαιότητας του ελέγχου στη συμπεριφορά των φορολογουμένων. Αν και η ικανότητα ή τα κίνητρα για αποφυγή των φόρων σχετίζονται με την ανάθεση της CIC, διαπιστώνεται ότι οι έλεγχοι του IRS στοχεύουν τις επιχειρήσεις κατά κύριο λόγο με βάση το μέγεθος και την πολυπλοκότητα. Στη συνέχεια εξετάζεται εάν η ασφάλεια του ελέγχου επηρεάζει σημαντικά την αρχική ευθύνη των φορολογουμένων (αποτρεπτικό αποτέλεσμα), την συνολική υποχρέωση υποβολής (συνδυασμένη αποτροπή και εκτέλεση) ή τα φορολογικά αποθέματα (αναμενόμενες μελλοντικές φορολογικές πληρωμές που σχετίζονται με θέσεις που ζητήθηκαν κατά το τρέχον έτος). Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι η βεβαιότητα ελέγχου αλλοιώνει τις προσδοκίες των διευθυντικών στελεχών σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές φόρων αλλά δεν έχει σημαντικά αποτρεπτικά ή εκτελεστικά αποτελέσματα. Η μελέτη παρέχει νέες εμπειρικές αποδείξεις για τη στρατηγική που ακολουθείται μεταξύ του φορολογούμενου και της φορολογικής αρχής και έχει σημαντικές επιπτώσεις στην φορολογική αρχή καθώς εξετάζονται το κόστος και τα οφέλη από τα συγκεκριμένα προγράμματα ελέγχου.

Οι Ratto et al. (2009) επικεντρώνονται στις επιπτώσεις των ερευνών σχετικά με τη συμμόρφωση με τη φορολογία. Αποτελέσματα από εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι οι επιπτώσεις των ελέγχων δεν είναι μόνο σε όρους του ανακτηθέντος ανεξόφλητου φόρου (άμεσες συνέπειες), αλλά υπάρχουν και έμμεσες επιπτώσεις της μελλοντικής συμμόρφωσης στην υπόλοιπη κοινότητα. Τα στοιχεία δείχνουν ότι αυτές οι έμμεσες επιπτώσεις τείνουν να αντισταθμίζουν το άμεσο αποτέλεσμα. Παρ' όλα αυτά, η τρέχουσα πολιτική για τις αποφάσεις και για τον τρόπο κατανομής πόρων για την έρευνα σε διάφορες κοινωνικές ομάδες έχει ως αποτέλεσμα οι φορολογούμενοι γενικά να παραμελούν τις έμμεσες επιπτώσεις, που προκαλούνται από την μη ορθή τήρηση των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Απώτερος στόχος της προσέγγισης αυτής είναι αποσαφήνιση ενός πιθανού μηχανισμού μέσω του οποίου η οι έμμεσες επιδράσεις και συνεπώς η ενημέρωση για τυχόν συστάσεις αλλαγής πολιτικής, που διαμορφώνουν τη φορολογική συμμόρφωση ως κοινωνικό κανόνα.

Ο έλεγχος είναι ένα τυπικό και ουσιαστικό εργαλείο για την αξιολόγηση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των πληροφοριών και των διαδικασιών. Τρεις από τις πιο συνήθεις μορφές ελέγχου είναι οικονομικές, λειτουργικές και συμμόρφωσης. Οι χρηματοοικονομικοί έλεγχοι χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων του κράτους και των επιχειρήσεων. Οι επιχειρησιακοί έλεγχοι χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των επιδόσεων των διευθυντικών στελεχών μέσω ανάλυσης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της επιχειρησιακής δομής, των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθεί εάν και σε ποιο βαθμό ικανοποιούνται πολιτικές, διαδικασίες και άλλες απαιτήσεις για άτομα, επιχειρήσεις ή οργανισμούς. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης εκτελούνται συχνά από τις κυβερνήσεις μέσω των οικονομικών διευθύνσεων ελέγχου. Παραδείγματα περιλαμβάνουν εξετάσεις φορολογικών δηλώσεων, οι έλεγχοι για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις κανονιστικές πολιτικές, όπως οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί και τους ελέγχους για να αξιολογηθεί κατά πόσο οι εκθέσεις, οι δαπάνες και οι λοιπές απαιτήσεις πληρούνται όσον αφορά τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση.

Τυπικά, οι διαδικασίες ελέγχου περιλαμβάνουν διάφορα στάδια και είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ο αντίκτυπος των αποφάσεων που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια αυτών των σταδίων στο αποτέλεσμα του ελέγχου. Στην εφαρμογή μας φορολογικού ελέγχου, μερικές από τις βασικές αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τον έλεγχο περιλαμβάνουν: το οποίο επιστρέφει στον έλεγχο, το είδος του ελέγχου που πρέπει να διεξαχθεί, την ταξινόμηση των υποχρεωτικών ζητημάτων που πρέπει να εξεταστούν, και εάν πρέπει να εξεταστούν πρόσθετα μη ταξινομημένα ζητήματα. Αυτές οι αποφάσεις γίνονται σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας και από διαφορετικά άτομα (Erard et al.2010).

Η μελέτη των Ratto et al. (2009) παρουσιάζει μια οικονομετρική μεθοδολογία για τον έλεγχο των σφαλμάτων στις εκτιμήσεις που προκύπτουν από διαδικασίες ελέγχου πολλαπλών σταδίων. Στη συνέχεια, εφαρμόζουν τη μεθοδολογία αυτή σε δεδομένα από τυχαίο δείγμα μεμονωμένων ελέγχων φόρου εισοδήματος που συλλέγονται στο πλαίσιο του Εθνικού Ερευνητικού Προγράμματος Service's National Research Program (NRP) της Υπηρεσίας Εσωτερικών Προσόδων, (IRS) προκειμένου να εκτιμηθεί σε ποιο βαθμό η μη συμμόρφωση προσδιορίζεται με επιτυχία σε διάφορα στοιχεία γραμμής εισοδήματος της φορολογικής δήλωσης.

Στην εργασία αυτή εισάγονται μερικές οικονομετρικές μέθοδοι για τον έλεγχο τέτοιων λαθών κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων των ελέγχων και εφαρμόζονται αυτές τις μεθόδους σε ένα δείγμα μεμονωμένων αποτελεσμάτων ελέγχου φόρου εισοδήματος για να

αναπτυχθούν εκτιμήσεις για τα ανιχνευόμενα και μη ανιχνευόμενα επίπεδα φορολογικής μη συμμόρφωσης. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στην ελεγχόμενη με ανίχνευση μεθοδολογία που εισήγαγε ο Feinstein (1990, 1991), την οποία προσαρμόσαμε για να συμπεριλάβουμε τα πολλαπλά στάδια.

Είναι εξίσου σημαντικό να διερευνηθούν και να εξεταστούν οι καθοριστικούς παράγοντες της φοροδιαφυγής των επιχειρήσεων, ώστε να συμπεριληφθεί ο ρόλος της παρακολούθησης και έρευνας της εσωτερικής υπηρεσίας εσόδων (IRS). Τα αποδεικτικά στοιχεία από μεγάλα δείγματα έρευνας υποδηλώνουν ότι οι αμερικανικές δημόσιες επιχειρήσεις αναλαμβάνουν λιγότερο επιθετικές φορολογικές θέσεις όταν η φορολογική επιβολή είναι αυστηρότερη. Αν αναλογιστούμε τις οικονομικές επιπτώσεις στις επιχειρήσεις, οι εκτιμήσεις των συντελεστών υποδηλώνουν ότι η αύξηση της πιθανότητας ενός ελέγχου IRS από το 19% στο 37% είναι κατά σχεδόν δύο ποσοστιαίες μονάδες, πράγμα που ισοδυναμεί με αύξηση κατά 7% των πραγματικών φορολογικών συντελεστών σε μετρητά. Αυτά τα αποτελέσματα είναι αξιόπιστα για τον έλεγχο του μεγέθους και του χρόνου της επιχείρησης, τα οποία καθορίζουν τον πρωταρχικό δείκτη στην έρευνα για την επιβολή και ενίσχυση του IRS, με διάφορους τρόπους, προσδιορίζοντας διάφορες εναλλακτικές εξαρτώμενες και δοκιμαστικές μεταβλητές και την αντιμετώπιση των δυνατοτήτων η ενδογενικότητα με τις μεταβλητές των οργάνων και οι εκτιμήσεις των στοιχείων από συγκεκριμένα δεδομένα, μεταξύ άλλων τεχνικών (Hoopes et al.2012).

Στην Μεγάλη Βρετανία η Βασιλική Υπηρεσία Δημοσίων εσόδων και Τελωνείων (HM Revenue and Customs ή HMRC) είναι τμήμα το οποίο δεν ανήκει σε κάποιο υπουργείο της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, που είναι υπεύθυνο για την είσπραξη των φόρων, την πληρωμή ορισμένων μορφών κρατικής στήριξης και τη διαχείριση άλλων κανονιστικών καθεστώτων, τον εθνικό κατώτατο μισθό, κλπ. Η υπηρεσία χρησιμοποιεί ένα ολοκληρωμένο αναλυτικό μοντέλο δεδομένων στο εσωτερικό για την αντιμετώπιση της κρυφής οικονομίας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτό το μοντέλο είναι σχεδιασμένο να επεξεργάζεται και να αναλύει τεράστιους όγκους δεδομένων και αποτελείται από αριθμός αναλυτικών εργαλείων (Connect), αναλυτικές μέθοδοι (Dynamic Benchmarking Predictive Analytics) και αξιοποιεί μεγάλα δεδομένα μέσω τεχνικών αντιστοίχισης διεύθυνσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει το δεύτερο πιο αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα στο G20 μετά τον Καναδά, σύμφωνα με τον Όμιλο της Παγκόσμιας Τράπεζας.³

³ Έκθεση PwC / Παγκόσμιας Τράπεζας «Πληρωμές Φόρων», 2017

Η HMRC είναι υπεύθυνη για τη συλλογή της πλειοψηφίας των φορολογικών εσόδων και οι οικονομικές της πληροφορίες αναφέρονται σε δύο διαφορετικούς λογαριασμούς:

- Η Δήλωση εμπιστοσύνης, η οποία αναφέρει τα έσοδα, τις δαπάνες, τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με τους φόρους και τους δασμούς για το οικονομικό έτος.
- Οι λογαριασμοί των πόρων, που περιλαμβάνουν εκθέσεις των εξόδων λειτουργίας HMRC, συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας πληρωμών και φορολογικών ελαφρύνσεων. Ο Οργανισμός Γραφείου Εκτίμησης (VOA) και η Υπηρεσία Φορολογίας και Τελωνείων Digital Technology Services Limited (RCDTs Ltd) ενοποιούνται στους Λογαριασμούς Πόρων.

Και τα δύο σύνολα λογαριασμών καταρτίζονται σύμφωνα με τη διοίκηση του Υπουργείου Οικονομικών σε δεδουλευμένη βάση.

Δήλωση Εμπιστοσύνης: Η διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομικών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, που εκδόθηκε σύμφωνα με το τμήμα 2 του νόμου περί οικονομικών και ελεγκτικών αρχών του 1921, απαιτεί από την HMRC να ετοιμάσει τη δήλωση εμπιστοσύνης για να δώσει μια αληθή εικόνα της κατάστασης όσον αφορά τη συλλογή και κατανομή των φόρων και τους δασμούς, τα έσοδα και τις δαπάνες εσόδων και τις ταμειακές ροές για το οικονομικό έτος.

Λογαριασμοί Πόρων: Το Υπουργείο Οικονομικών διοικεί την κατεύθυνση που εκδίδεται σύμφωνα με τον Κανόνα περί Κυβερνητικών Πόρων και Λογαριασμών (GRAA) 2000, απαιτεί από την HMRC να καταρτίζει ενοποιημένους Λογαριασμούς Πόρων για να παρέχει μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της κατάστασης της υπηρεσίας και της καθαρής απόδοσής της, της εφαρμογής των πόρων, των αλλαγών στα ίδια κεφάλαια των φορολογούμενων και των ταμειακών ροών για το οικονομικό έτος.

Η HMRC συμμορφώνεται επίσης με όλες τις σχετικές απαιτήσεις λογιστικής και γνωστοποίησης που δίνονται στο Management of Public Money (MPM) και άλλες οδηγίες που εκδίδονται από το Υπουργείο Οικονομικών της ΗΜ. Αυτό περιλαμβάνει το εγχειρίδιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (FRoM) και τις αρχές στις οποίες βασίζεται, καθώς και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΑ) όπως προσαρμόζονται ή ερμηνεύονται για δημόσιο τομέα⁴.

Ο Birskyte (2008) επιχειρεί να βρει εμπειρικές αποδείξεις για τις δευτερογενείς επιπτώσεις των ομοσπονδιακών ελεγκτικών δραστηριοτήτων στις εισπράξεις φόρου εισοδήματος των κρατών. Τα αποτελέσματα της εμπειρικής ανάλυσης δείχνουν μια θετική

⁴ HMRC Annual Report and Accounts
2017-18

σχέση μεταξύ των ομοσπονδιακών φορολογικών ελέγχων και της συμμόρφωσης του κρατικού φόρου εισοδήματος. Τα υψηλότερα ομοσπονδιακά ποσοστά ελέγχου μεταφράζονται σε υψηλότερες κρατικές εισπράξεις φόρου εισοδήματος. Αυτό το εύρημα επιβεβαιώνει την προσδοκία ότι οι ομοσπονδιακοί έλεγχοι έχουν αντίκτυπο στη φορολογική συμμόρφωση, η οποία εξαπλώνεται για να δηλώσει τις εισπράξεις του ατομικού φόρου εισοδήματος.

Σύμφωνα με μια μελέτη περίπτωσης για ένα πιλοτικό έργο το οποίο αναπτύχθηκε για να αξιολογήσει τη χρήση της εξόρυξης δεδομένων στην επιλογή ελέγχου για το Τμήμα Εσόδων της Μινεσότα (Minnesota Department of Revenue), η υπηρεσία εσωτερικών εσόδων (IRS) εκτιμά ότι το χάσμα μεταξύ οφειλόμενων εσόδων και εσόδων που εισπράχθηκαν για το 2001 είναι περίπου 345 δισεκατομμύρια δολάρια, από τα οποία ήταν σε θέση να ανακτήσουν μόνο 55 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ το εκτιμώμενο χάσμα για το 2006 ήταν περίπου 450 δισεκατομμύρια δολάρια, ήταν σε θέση να ανακτήσει μόνο 65 δισεκατομμύρια δολάρια. Είναι κρίσιμο για την κυβέρνηση να μειώσει το κενό και η θεμελιώδης διαδικασία για να γίνει αυτό είναι η επιλογή του ελέγχου. Παρουσιάζουμε μια προσέγγιση βασισμένη στην εξόρυξη δεδομένων, η οποία χρησιμοποιήθηκε για να βελτιώσει τη διαδικασία επιλογής ελέγχου στο DOR. Περιγράφουμε τη διαδικασία επιλογής χειρωνακτικού ελέγχου που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του πιλοτικού σχεδίου για φόρους πωλήσεων και χρήσης, συζητήσαμε τα δεδομένα από διάφορες πηγές, αντιμετωπίσαμε ζητήματα επιλογής χαρακτηριστικών και εξηγήσαμε τις χρησιμοποιούμενες τεχνικές εξόρυξης δεδομένων. Τα αποτελέσματα από το πιλοτικό πρόγραμμα έδειξαν ότι η προσέγγιση που βασίζεται στην εξόρυξη δεδομένων (data mining) μπορεί να αυξήσει την αποδοτικότητα στη διαδικασία επιλογής του ελέγχου. Αναφέρονται επίσης τα αποτελέσματα των πραγματικών επιτόπιων ελέγχων που διεξήγαγαν οι ελεγκτές στο DOR της Μινεσότα και τα αποτελέσματα επικύρωσαν τη χρησιμότητα της προσέγγισης που βασίζεται στην εξόρυξη δεδομένων για την επιλογή του ελέγχου. Ο αντίκτυπος του πιλοτικού σχεδίου θα ήταν η βελτίωση της διαδικασίας επιλογής του χειρωνακτικού ελέγχου και των διαδικασιών αξιολόγησης του φόρου για άλλους τύπους φόρων (Hsu et al.2015).

Το φορολογικό κενό του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η διαφορά μεταξύ του ποσού του φόρου που πρέπει, θεωρητικά, να καταβληθεί στην HMRC, και ό, τι πραγματικά πληρώνεται. Το 2016-17 (το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία), συγκεντρώθηκε το 94,3% των εκτιμώμενων φορολογικών εσόδων, λόγω της διατήρησης του φορολογικού χάσματος στο χαμηλότερο επίπεδο για πέντε χρόνια. Έχει σημειωθεί γενική πτωτική τάση

στο δημοσιονομικό χάσμα του Ηνωμένου Βασιλείου, που μειώθηκε από 7,3% το 2005-06 σε 5,7% το 2016-17, σε ετήσιες διακυμάνσεις.⁵

Στη Νέα Ζηλανδία οι φορολογικές ελεγκτικές αρχές χρησιμοποιούν ένα ηλεκτρονικό εργαλείο, γνωστό ως «αναλυτής ιδιωτικών υποθέσεων», για την πραγματοποίηση φορολογικού ελέγχου μέσω υπολογιστή. Με το εργαλείο αυτό οι ελεγκτές υποβοηθούνται στην ανάλυση της δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, με σκοπό να διαπιστώσουν εάν το δηλωθέν εισόδημα επαρκεί για την κάλυψη του τρόπου ζωής του. Βασικό χαρακτηριστικό του προγράμματος αυτού είναι η ικανότητά του να ακολουθεί την πορεία του χρήματος από την πηγή στην κατανάλωση. Μέσω της πραγματοποίησης οικονομικής ανάλυσης, το ως άνω πρόγραμμα προσδιορίζει το ύψος του εισοδήματος που απαιτείται για τη χρηματοδότηση του τρόπου ζωής του φορολογούμενου. Άλλα παραδείγματα που μπορούν να αναφερθούν είναι η ανάπτυξη από τη φορολογική διοίκηση των ΗΠΑ εθνικών προτύπων με βάση τις πληροφορίες που αντλεί από το Γραφείο Στατιστικής, τα οποία παρέχουν πληροφορίες, όπως για παράδειγμα για τον μέσο όρο των προσωπικών δαπανών των νοικοκυριών (Σαββαΐδου 2019).

Υπάρχει μια αυξανόμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη συμβολή των οικονομικών συμπεριφοράς στο σχεδιασμό και τη βελτίωση της φορολογικής πολιτικής. Ένας λιγότερο ανεπτυγμένος χώρος είναι το δυναμικό για τη συμπεριφοριστική έρευνα που συμβάλλει στην καλύτερη φορολογική διοίκηση. Με την καλύτερη κατανόηση των κινήτρων των φορολογουμένων των στάσεων και της συμπεριφοράς τους η φορολογία μπορεί να βελτιώσει τόσο την εθελοντική συμμόρφωση όσο και την αποτελεσματικότητα της φορολογικής διοίκησης. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η φορολογική συμμόρφωση καθορίζεται από πέντε ευρείες παραμέτρους: αναχαίτιση (αποτροπή), κανόνες (προσωπικοί και κοινωνικοί), δίκαιο και εμπιστευτικότητα (στη φορολογική διοίκηση), η πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος και ο ρόλος της κυβέρνησης και του ευρύτερου οικονομικού περιβάλλοντος. Η έρευνα στην Ιρλανδία δείχνει ότι ο αποτρεπτικός παράγοντας, το πιο παραδοσιακό εργαλείο των φορολογικών διοικήσεων, είναι σημαντικό αλλά δεν αρκεί για να εξηγήσει το επίπεδο φορολογικής συμμόρφωσης στην κοινωνία. Άλλοι παράγοντες αποδεικνύονται σημαντικοί, ιδίως η επιρροή των προσωπικών κανόνων και το επίπεδο εμπιστοσύνης στη φορολογική διοίκηση. Οι αντιλήψεις για τα ισχύοντα κοινωνικά πρότυπα είναι επίσης σημαντικοί καθοριστικοί παράγοντες της συμμόρφωσης, αλλά φαίνεται να ασκούν λιγότερη επιρροή στους φορολογούμενους παρά στους προσωπικούς κανόνες. Οι

⁵ HMRC Annual Report and Accounts 2017-18

εμπειρίες των φορολογικών διοικήσεων στη χρήση της συμπεριφορικής έρευνας για τον επηρεασμό των φορολογουμένων εξετάζονται και ανανεώνονται συνεχώς (Walsh 2012).

Κατά την εξέταση μιας έμμεσης μεθόδου, ο εξεταστής θα εξετάσει:

- τον κλάδο ή το τμήμα της αγοράς όπου λειτουργεί ο φορολογούμενος,
- κατά πόσο τα αποθέματα είναι μια βασική δραστηριότητα παραγωγής εισοδήματος, να εξετάσει κατά πόσο οι προμηθευτές μπορούν να αναγνωριστούν,
- εάν είναι ορθή η τιμολόγηση του εμπορεύματος και / ή της υπηρεσίας
- ο όγκος παραγωγής και ποικιλία προϊόντων,
- διαθεσιμότητα και πληρότητα των βιβλίων και των αρχείων του φορολογούμενου, του φορολογούμενου,
- τραπεζικές πρακτικές του φορολογούμενου,
- η χρηματική αποζημίωση του φορολογούμενου να πληρώσει δαπάνες,
- εάν οι δαπάνες υπερβαίνουν το εισόδημα,
- την σταθερότητα στα περιουσιακά στοιχεία και
- τις υποχρεώσεις και τη σταθερότητα της καθαρής θέσης πολυετή έτη υπό έλεγχο. (Retting 2014) .

Σε μελέτη των Alm, et al.(2004) οι έλεγχοι των φορολογουμένων αποτελούν κεντρικό στοιχείο του συστήματος εθελοντικής συμμόρφωσης στον ομοσπονδιακό φόρο εισοδήματος των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι έλεγχοι θεωρείται ότι έχουν άμεσο αποτρεπτικό αποτέλεσμα στα άτομα που έχουν πράγματι ελεγχθεί. Επιπλέον, οι έλεγχοι πιστεύεται ότι έχουν έμμεσο αποτρεπτικό αποτέλεσμα σε άτομα που δεν έχουν ελεγχθεί και υπάρχουν κάποιες εμπειρικές ενδείξεις που υποδηλώνουν ότι οι αλλαγές στα ποσοστά ελέγχου επηρεάζουν τη συμμόρφωση πέρα από τα ίδια τα ελεγχόμενα άτομα. Ωστόσο, οι εμπειρικές μελέτες δεν μπορούν να μετρήσουν ή να ελέγξουν την ευαισθητοποίηση του φορολογούμενου σχετικά με τον κίνδυνο του ελέγχου. Ως αποτέλεσμα, δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με το μέγεθος των επιπτώσεων της ευαισθητοποίησης σχετικά με τον κίνδυνο ελέγχου στη συμμόρφωση των φορολογουμένων. Δηλαδή οι συνέπειες στη συμμόρφωση των τρόπων με τους οποίους οι φορολογούμενοι μαθαίνουν - και επικοινωνούν μεταξύ τους - τα ποσοστά ελέγχου δεν είναι γνωστά και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ή να ανακαλυφθούν με εμπειρικές μελέτες. Σε αυτή τη μελέτη εξετάζονται τρεις τύποι επικοινωνίας σχετικά με τη συχνότητα των ελέγχων και τα αποτελέσματα των ελέγχων χρησιμοποιώντας πειράματα εργαστηριακής αγοράς στα οποία ελέγχονται οι ρυθμίσεις ελέγχου. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα άτομα ενημερώνονται για

την αντικειμενική πιθανότητα να ελεγχθεί η απόδοση τους και το ποσοστό επιτυχίας της διαδικασίας ελέγχου. Στο βασικό σενάριο, τα άτομα δεν λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα του ελέγχου πέρα από τη δική τους ελεγκτική εμπειρία. Σε μια δεύτερη υπόθεση ισχύουν τα ίδια αντικειμενικά ποσοστά ελέγχου και τα πειράματα αναφέρονται επίσης από τον πειραματιστή για τον πραγματικό αριθμό των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας περιόδου. Στην τρίτη υπόθεση προσφέρεται σε μία ομάδα συμμετεχόντων η ευκαιρία να στείλουν ένα μήνυμα στους άλλους συμμετέχοντες σχετικά με την ελεγκτική εμπειρία τους, τα θέματα μπορούν επίσης να επιλέξουν να μην στείλουν κανένα μήνυμα, και τα θέματα μπορούν να επιλέξουν να στείλουν ένα μήνυμα που είναι αληθινό ή όχι. Τα δεδομένα μας επιτρέπουν να δοκιμάζουμε υποθέσεις σχετικά με τις επιδράσεις δύο τύπων επικοινωνίας των αποτελεσμάτων ελέγχου, προκειμένου να διερευνήσουμε τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις των ελέγχων: "επίσημες" ανακοινώσεις της "κυβέρνησης" (π.χ. ο πειραματιστής) και "ανεπίσημη" "Η άτυπη επικοινωνία μεταξύ των φορολογουμένων" (π.χ., των θεμάτων). Τα αποτελέσματά μας υποδεικνύουν ότι οι "ανεπίσημες" επικοινωνίες έχουν έντονο έμμεσο αποτέλεσμα που αυξάνει τη συμμόρφωση, αλλά ότι οι «επίσημες» επικοινωνίες ενδέχεται να μην ενθαρρύνουν την εθελοντική συμμόρφωση.

2.3 Έμμεσες Τεχνικές Ελέγχου στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η αποστολή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) είναι ο προσδιορισμός, η βεβαίωση και η είσπραξη των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών δημοσίων εσόδων, που άπτονται του πεδίου των αρμοδιοτήτων της. Πέραν των άλλων η ΑΑΔΕ είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση των επιμέρους επιχειρησιακών σχεδίων φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών ελέγχων αρμοδιότητάς της και τον προγραμματισμό ελέγχων για τη διαπίστωση της εφαρμογής της φορολογικής, τελωνειακής και λοιπής νομοθεσίας αρμοδιότητάς της.⁶

Υπάρχει μια θετική συσχέτιση μεταξύ των ποσοστών είσπραξης και του φόρου έσοδα που υποδηλώνουν την ύπαρξη αποτελέσματος συμμόρφωσης έμμεσης φορολογίας. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις των συντελεστών ήταν στις περισσότερες περιπτώσεις ασήμαντες. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι η αύξηση του ποσοστού είσπραξης των φόρων και των

⁶ www.aade.gr

προστίμων μπορεί να αυξήσει την άμεση απόδοση εσόδων από φορολογικές δηλώσεις κατά περίπου 0,1%. Οι βελτιωμένες οικονομικές προοπτικές επιφέρουν φορολογική συμμόρφωση ή παρέχουν λιγότερα κίνητρα για φοροδιαφυγή, μειώνοντας έτσι την άμεση απόδοση εσόδων από φορολογικούς ελέγχους, ενώ παράλληλα ενισχύουν τη συνολική απόδοση των φορολογικών εσόδων. Τα πορίσματα αυτής της μελέτης δείχνουν ότι οι μεταρρυθμίσεις της φορολογικής διοίκησης αποσκοπούν στην ενίσχυση του φόρου η επιβολή της νομοθεσίας και η φορολογική συμμόρφωση μπορούν να διαφέρουν στην Ελλάδα, ενισχύοντας την απόδοση των φορολογικών εσόδων και βελτιώνοντας τις πιθανότητες επιτυχούς ολοκλήρωσης του φορολογικού συστήματος σε μια σοβαρή προσπάθεια εξυγίανσης. Επιπλέον, περιορίζοντας τη φοροδιαφυγή και τιμωρώντας με επιβολή κυρώσεων και προστίμων, η φορολογική διοίκηση μπορεί να αποφύγει περαιτέρω περικοπές δαπανών. Την ίδια στιγμή η μείωση της φοροδιαφυγής συμβάλλει σε μια δίκαιη κατανομή των βαρών της προσπάθειας προσαρμογής, και κατά συνέπεια, την αύξηση της υποστήριξης από κοινού στο πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι η βελτίωση του μηχανισμού επιβολής του φόρου και ειδικότερα όσον αφορά το ποσοστό είσπραξης των φόρων και των προστίμων που συνδέονται με την ελεγκτική δραστηριότητα επιφέρει φορολογική συμμόρφωση (Ταγκαλάκης 2014).

Από 01.01.2014 και μετά διενεργείται φορολογικός έλεγχος με βάση τις έμμεσες τεχνικές προσδιορισμού φορολογητέας ύλης (αρ. 27 Ν.4174/2013). Με τις έμμεσες τεχνικές ελέγχονται, καταρχήν, οι φορολογικοί περίοδοι που άρχονται από 01.01.2014 και εφεξής, αλλά και υπό προϋποθέσεις οι χρήσεις 2012 και 2013. Κατά την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών ελέγχου, στην πράξη διενεργούνται ταυτόχρονα δύο είδη ελέγχου. Διενεργείται καταρχήν τακτικός έλεγχος φορολογίας εισοδήματος με τον συνήθη τρόπο, δηλαδή ελέγχονται οι πηγές προέλευσης των εισοδημάτων, η ορθή απεικόνιση αυτών στις φορολογικές δηλώσεις και στα λογιστικά βιβλία (σε περίπτωση άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας), η ορθή έκπτωση δαπανών αλλά και έλεγχος με τεκμαρτές δαπάνες. (Κωτσαλά 2018). Οι τρεις έμμεσες τεχνικές ελέγχου είναι οι ακόλουθες:

- 1) Τεχνική της ανάλυσης της ρευστότητας του φορολογούμενου
- 2) Τεχνική της καθαρής θέσης.
- 3) Τεχνική του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά.

Σύμφωνα με τον Μιχελινάκη (2017) η λογική των έμμεσων τεχνικών έγκειται στο γεγονός ότι είναι δύσκολο έως αδύνατον να συλλάβεις τη φοροδιαφυγή κατά τη στιγμή της γέννησής της ή το «μαύρο» χρήμα στο αρχικό στάδιο της διακίνησής του, αλλά δεδομένου ότι και στη μια και στην άλλη περίπτωση τα χρήματα αυτά θα εισέλθουν στη νόμιμη αγορά, μπορείς να την ανακαλύψεις ελέγχοντας τις διακινήσεις του χρήματος σε αυτή τη νόμιμη αγορά. Για να μπορέσει να λειτουργήσει το σύστημα αυτό απαιτείται παρακολούθηση των συναλλαγών, μία τεράστια ροή πληροφοριών προς τις αρχές και μία επίσης τεράστια βάση δεδομένων για την αποθήκευση και επεξεργασία των πληροφοριών που εισέρχονται στο σύστημα. Σε τελική ανάλυση, οδηγούν στην οργάνωση όλης της οικονομίας και της κοινωνίας πάνω σε μία λογική παρακολούθησης των πάντων από το κράτος.

Οι έμμεσες τεχνικές είναι ένα εργαλείο που εφαρμόζεται αρκετά χρόνια από την υπηρεσία Εσόδων των Η.Π.Α (THE INTERNAL REVENUE SERVICE – IRS), επίσης αυτές οι τακτικές εφαρμόζονται στη Γαλλία (μεγάλο κομμάτι της εν γένει εμπορικής ελληνικής νομοθεσίας μας είναι προερχόμενο από τη Γαλλία). Η εφαρμογή όμως συναντά πολλά προβλήματα αφενός γιατί οι ελεγκτικοί μηχανισμοί δεν είναι πλήρως εξοικειωμένοι με αυτές τις τεχνικές, αφετέρου κυρίως από την έλλειψη επαρκών στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή αυτών των τεχνικών. Για παράδειγμα, οι τράπεζες δεν μπορούν να δώσουν ακριβή στοιχεία για την κίνηση λογαριασμών παρελθόντων ετών (Δαλιάνης, Αρτσίτας 2019).

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική χρήση των έμμεσων τεχνικών ελέγχου για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος συνιστά η άντληση από τη φορολογική διοίκηση πληροφοριών από τρίτους. Η θέσπιση της υποχρέωσης ορισμένων τρίτων, μεταξύ των οποίων και των πιστωτικών ιδρυμάτων, προς παροχή πληροφοριών οικονομικού και φορολογικού ενδιαφέροντος προς το Υπουργείο Οικονομικών, αποτελεί ένα εν δυνάμει σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής. Ωστόσο, για την επίτευξη του σκοπού αυτού απαιτείται η συστηματική και αποτελεσματική χρήση και αξιοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών των παρεχόμενων από τους τρίτους πληροφοριών και όχι απλά η συσσώρευσή τους σε βάσεις δεδομένων. Για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πληροφοριών αυτών απαιτείται η δημιουργία από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, το οποίο θα είναι στη διάθεση όλων των ελεγκτικών μηχανισμών της φορολογικής διοίκησης, δηλαδή του ΣΔΟΕ, των προϊσταμένων και λοιπών υπαλλήλων των ελεγκτικών υπηρεσιών, της Διεύθυνσης Ελέγχου και Είσπραξης των Δημοσίων Εσόδων κ.λπ. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού απαιτείται η συστηματική και αποτελεσματική χρήση και αξιοποίηση από το Υπουργείο Οικονομικών των παρεχόμενων από τους τρίτους

πληροφοριών και όχι απλά η συσσώρευσή τους σε βάσεις δεδομένων. καθίσταται σαφές ότι για τη χρήση από τη φορολογική διοίκηση της μεθόδου αυτής είναι απαραίτητη προϋπόθεση η απόλυτη πρόσβασή της στα σχετικά στοιχεία, χωρίς τη δυνατότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων να αρνηθούν τη χορήγηση των στοιχείων αυτών κατ' επίκληση του τραπεζικού απορρήτου. Στην πραγματικότητα σήμερα στην Ελλάδα προβλέπεται η άρση του τραπεζικού απορρήτου υπέρ του Δημοσίου για ελεγκτικούς σκοπούς χωρίς την τήρηση ιδιαίτερων διατυπώσεων, γεγονός που εγείρει ορισμένα ζητήματα συνταγματικότητας (Σαββαΐδου 2019).

Σύμφωνα με τους Παντελή και Χατζηγεωργίου (2019) όταν διενεργείται προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού, επιλέγεται η τεχνική ελέγχου που κρίνεται προσφορότερη για το δημόσιο συμφέρον. Όταν λοιπόν διενεργείται προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού, εφαρμόζεται η τεχνική ελέγχου που επιλέγεται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. ή του Ελεγκτικού Κέντρου που εκδίδεται από κοινού με τον υποδιευθυντή και τον προϊστάμενο του τμήματος ελέγχου, μετά από εισήγηση του υπαλλήλου που φέρει την εντολή ελέγχου, αξιολογώντας τα στοιχεία που η ελεγκτική υπηρεσία έχει στη διάθεσή της.

Το σύνολο του χρόνου που μπορεί να απαιτηθεί για να ολοκληρωθεί όλη η διαδικασία ελέγχου κυμαίνεται από 2 έως και 4 μήνες, χωρίς να συνυπολογίζεται ο χρόνος των 30 ημερών που έχει στη διάθεσή του ο ελεγχόμενος για να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή στη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών ούτε ο χρόνος που θα απαιτηθεί για να εξεταστεί ή να απορριφθεί σιωπηρά η προσφυγή του, ο οποίος μπορεί να φτάσει μέχρι και τους 4 μήνες. Δηλαδή ο συνολικός χρόνος που μπορεί να απαιτηθεί για την ολοκλήρωση ενός φορολογικού ελέγχου κυμαίνεται από 2 έως και 9 μήνες ανάλογα με την πολυπλοκότητα της υπόθεσης (Παλαιτσάκης 2019).

2.4 Συμπεράσματα

Τα τεκμήρια διαβίωσης αποτελούν έναν αναχρονιστικό τρόπο προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος και δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική φοροδοτική ικανότητα των φορολογουμένων. Είναι επιτακτική πλέον η ανάγκη για σταδιακή κατάργησή τους και ουσιαστικές διασταυρώσεις πραγματικών περιουσιακών στοιχείων. Δεδομένου ότι το ηλεκτρονικό περιουσιολόγιο βρίσκεται ήδη σε τροχιά ολοκλήρωσης, η φορολογική αρχή θα έχει σταδιακά πλήρη εικόνα για τα περιουσιακά στοιχεία όλων των φορολογουμένων.

Έτσι με τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου που εδώ και χρόνια αποτελούν μια πραγματικότητα, είναι πολύ εύκολο για τις φορολογικές αρχές να διαπιστώσουν απόκλιση δηλωθέντων εισοδημάτων και αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων. Η σταδιακή κατάργηση του θεσμού των δαπανών απόκτησης περιουσιακών στοιχείων είναι εφικτή και σίγουρα θα ωφελήσει τα δημόσια έσοδα και την οικονομία γενικότερα (Grant Thornton 2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο παραθέτει το συνολικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει συνολικά την διαδικασία του ελέγχου με βάση τις άμεσες τεχνικές ελέγχου (καθορισμός αποτελέσματος με βάση τα βιβλία και τα στοιχεία όπως και από τις υποβληθείσες δηλώσεις), από την αρχή της διαδικασίας με την επιλογή της οικονομικής οντότητας που θα ελεγχθεί μέχρι την έκδοση των καταλογιστέων πράξεων από την μεριά της φορολογικής διοίκησης. Στην συνέχεια γίνεται ανάλυση για κάθε μία από τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου βάσει της ελληνικής νομοθεσίας καθώς και στον τρόπο εφαρμογής τους στους ελέγχους της ΑΑΔΕ. Κλείνοντας παρατίθενται οι τρόποι επιλογής της αντίστοιχης μεθόδου των έμμεσων τεχνικών από την φορολογική αρχή μέσω των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων της κάθε τεχνικής ανάλογα και με το προφίλ του κάθε ελεγχόμενου.

3.2 Διενέργεια φορολογικού ελέγχου - έκδοση καταλογιστικών πράξεων:

Για να διαπιστωθεί εάν εκπληρώνονται ορθά οι φορολογικές υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων, έτσι ώστε να αυξηθεί η φορολογική συμμόρφωση και να αντιμετωπιστεί η φοροδιαφυγή, η φορολογική διοίκηση έχει την εξουσία να επαληθεύει, να ελέγχει και να διασταυρώνει την εκπλήρωση υποχρεώσεων αυτών, την ακρίβεια των φορολογικών δηλώσεων που υποβάλλονται σε αυτήν και να επιβεβαιώνει τον υπολογισμό και την καταβολή του οφειλόμενου φόρου, διενεργώντας έλεγχο σε έγγραφα, λογιστικά στοιχεία και στοιχεία και παρόμοιες πληροφορίες, θέτοντας ερωτήσεις στον φορολογούμενο και σε τρίτα πρόσωπα, ερευνώντας εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζει η νομοθεσία, και χρησιμοποιώντας μεθόδους, οι οποίες προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013).

Η φορολογική διοίκηση επιλέγει τις προς έλεγχο υποθέσεις και προβαίνει στη σύνταξη σχετικών εκθέσεων ελέγχου και στην έκδοση καταλογιστικών πράξεων.

Η διαδικασία ενός φορολογικού ελέγχου περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

1. Επιλογή υπόθεσης προς έλεγχο, με βάση δεδομένα που συγκεντρώνονται από εσωτερικές - εξωτερικές πηγές πληροφόρησης και με βάση κριτήρια ανάλυσης κινδύνου.
2. Έκδοση εντολής ελέγχου από τον προϊστάμενο της αρμόδιας ελεγκτικής αρχής.
3. Κοινοποίηση της εντολής ελέγχου στον φορολογούμενο εντός 5 ημερών από την έκδοσή της.
4. Συγκρότηση και μελέτη του φακέλου της υπόθεσης.
5. Έναρξη ελεγκτικών επαληθεύσεων όπου απαιτείται, κοινοποίηση Αιτήματος Παροχής Πληροφοριών.
6. Ενημέρωση Πληροφοριακού Συστήματος Φορολογικών Ελέγχων ELENXIS.
7. Διενέργεια ελεγκτικών επαληθεύσεων, σύμφωνα με το πρόγραμμα ελέγχου, όπως αυτό ορίζεται από το περιεχόμενο των σχετικών εγκυκλίων και φορολογικών διατάξεων:
 - α) Επεξεργασία λογιστικών και φορολογικών δεδομένων με χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων.
 - β) Επεξεργασία στοιχείων από βάσεις δεδομένων που διαθέτει ή έχει πρόσβαση η Υπηρεσία (π.χ., ELENXIS, TAXIS, VIES, TRANSFER PRICING ANALYSIS, Ειδικό Λογισμικό Ελέγχου Προσαύξησης Περιουσίας, Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών κ.λπ.).
8. Σύνταξη Ειδικής Έκθεσης Ελέγχου σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν έχουν

αποδοθεί ή έχουν αποδοθεί ανακριβώς φόροι με σκοπό την αποφυγή πληρωμής στο Δημόσιο ποσού άνω των 150.000 ευρώ, προκειμένου να ληφθούν προληπτικά ή διασφαλιστικά του δημόσιου συμφέροντος μέτρα άμεσου και επείγοντος χαρακτήρα (άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών και δέσμευση του 50% των καταθέσεων του ελεγχόμενου και άνοιγμα και δέσμευση του περιεχομένου των τραπεζικών θυρίδων, δέσμευση ακινήτων κ.λπ.).

9. Σύνταξη Πράξης Διασφάλισης των συμφερόντων του Δημοσίου.

10. Ενημέρωση του ελεγχόμενου επί των διαπιστώσεων του ελέγχου με κοινοποίηση της Πράξης Διασφάλισης μαζί με την Ειδική Έκθεση Ελέγχου.

11. Κλήση του ελεγχόμενου προς ακρόαση εντός 15 ημερών από την εφαρμογή των προληπτικών ή διασφαλιστικών μέτρων.

12. Σύνταξη του Σημειώματος Διαπιστώσεων Ελέγχου και των προσωρινών πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και προσωρινού προσδιορισμού προστίμων, σε περίπτωση διαφοροποίησης της φορολογητέας ύλης μεταξύ των υποβληθεισών δηλώσεων και των ευρημάτων του ελέγχου. Το σημείωμα και οι προσωρινές πράξεις υπογράφονται από τον προϊστάμενο του Τμήματος Ελέγχου, τον υποδιευθυντή και τον διευθυντή της ΔΟΥ ή του Ελεγκτικού Κέντρου.

13. Ενημέρωση του συστήματος ELENXIS.

14. Ενημέρωση ελεγχόμενου επί των αποτελεσμάτων του ελέγχου με κοινοποίηση του Σημειώματος Διαπιστώσεων και των προσωρινών πράξεων και παροχή σ' αυτόν προθεσμία 20 ημερών να διατυπώσει εγγράφως τις απόψεις του σχετικά με τα αποτελέσματα του ελέγχου.

15. Ενημέρωση του συστήματος ELENXIS

16. Έγγραφο απάντηση του ελεγχόμενου φορολογούμενου στους προσωρινούς διορθωτικούς προσδιορισμούς φόρου και προσωρινούς προσδιορισμούς προστίμων,

εντός της προθεσμίας των 20 ημερών.

17. Ενημέρωση του συστήματος ELENXIS.

18. Σύνταξη Εκθέσεων Ελέγχου όλων των φορολογικών αντικειμένων και των οριστικών πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και επιβολής προστίμων.

19. Έγκριση και υπογραφή των Εκθέσεων Ελέγχου από τον προϊστάμενο του Τμήματος Ελέγχου και τον υποδιευθυντή.

20. Θεώρηση των Εκθέσεων Ελέγχου και έκδοση των οριστικών πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και επιβολής προστίμων από τον διευθυντή της αρμόδιας ελεγκτικής υπηρεσίας.

21. Σύνταξη μηνυτήριας αναφοράς σε περίπτωση που έχει διαπιστωθεί από τον έλεγχο ότι έχει τελεστεί ποινικά κολάσιμο αδίκημα φοροδιαφυγής.

22. Κοινοποίηση των Εκθέσεων Ελέγχου και των οριστικών πράξεων διορθωτικού προσδιορισμού φόρου και επιβολής προστίμων στον ελεγχθέντα φορολογούμενο.

23. Ενημέρωση του συστήματος ELENXIS με τα στοιχεία της κοινοποίησης.

24. Σύνταξη και αποστολή αναφοράς στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, εφόσον έχει διαπιστωθεί ποινικά κολάσιμη φοροδιαφυγή, προκειμένου να διερευνηθεί τυχόν τέλεση του αδικήματος του ξεπλύματος «μαύρου» χρήματος. Η αναφορά αυτή συντάσσεται και αποστέλλεται μόνο εφόσον:

α) Ο φορολογούμενος δεν υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή έως και 30 μέρες μετά την κοινοποίηση των πράξεων και δεν εξοφλήσει το καταλογισθέν ποσό. β) Ο φορολογούμενος υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή και:
αα) σε συνέχεια απάντησης της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών (ΔΕΔ), ο φορολογούμενος δεν εξοφλήσει την οφειλή,

ββ) μετά την παρέλευση διαστήματος 120 ημερών, ο φορολογούμενος δεν εξοφλήσει την οφειλή ή προσφύγει στα διοικητικά δικαστήρια.

Το σύνολο του χρόνου που μπορεί να απαιτηθεί για να ολοκληρωθεί όλη η παραπάνω διαδικασία κυμαίνεται από 2 έως και 4 μήνες, χωρίς να συνυπολογίζεται ο χρόνος των 30 ημερών που έχει στη διάθεσή του ο ελεγχόμενος για να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή στη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών ούτε ο χρόνος που θα απαιτηθεί για να εξεταστεί ή να απορριφθεί σιωπηρά η προσφυγή του, ο οποίος μπορεί να φτάσει μέχρι και τους 4 μήνες. Δηλαδή ο συνολικός χρόνος που μπορεί να απαιτηθεί για την ολοκλήρωση ενός φορολογικού ελέγχου κυμαίνεται από 2 έως και 9 μήνες ανάλογα με την πολυπλοκότητα της υπόθεσης (Παλαιτσάκης 2019).

3.3 Έμμεσες τεχνικές ελέγχου

Τα τελευταία χρόνια στα πλαίσια των φορολογικών ελέγχων, εκτός από τον τακτικό-παραδοσιακό τρόπο ελέγχου (πηγές προέλευσης των εισοδημάτων, ορθή απεικόνιση στις φορολογικές δηλώσεις και στα λογιστικά βιβλία, ορθή έκπτωση δαπανών κ.λπ.) εφαρμόζονται και οι επονομαζόμενες έμμεσες τεχνικές ελέγχου, μέσω των οποίων οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές είναι σε θέση να προσδιορίσουν τα εισοδήματα ενός φορολογουμένου π.χ. μέσω κάποιου εμβάσματος στο εξωτερικό (Δαλιάνης, Αρτσίτας 2019).

Τα τεκμήρια διαβίωσης αποτελούν έναν αναχρονιστικό τρόπο προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος και συχνά δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική φοροδοτική ικανότητα. Ενώ πρωτοκαθιερώθηκαν το 1978 για τον προσδιορισμό της φοροδιαφυγής παρέχοντας ένδειξη και όχι απόδειξη της φοροδοτικής ικανότητας εξελίχθηκαν σε τρόπο επιβολής φόρου. Η πρόοδος στην μηχανογράφηση αλλά και στις νέες μεθόδους ελέγχου της φορολογικής διοίκησης επιτρέπει πλέον την σταδιακή κατάργησή τους και την αντικατάσταση των τεκμηρίων με ουσιαστικές διασταυρώσεις πραγματικών περιουσιακών στοιχείων.⁷

Από 01.01.2014 και μετά διενεργείται φορολογικός έλεγχος με βάση τις έμμεσες τεχνικές προσδιορισμού φορολογητέας ύλης (αρ. 27 Ν.4174/2013). Με τις έμμεσες τεχνικές ελέγχονται, καταρχήν, οι φορολογικοί περίοδοι που άρχονται από 01.01.2014 και εφεξής, αλλά και υπό προϋποθέσεις οι χρήσεις 2012 και 2013. Κατά την εφαρμογή των έμμεσων

⁷ Grant Thornton Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ένθετο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ» 11/08/2019

τεχνικών ελέγχου, στην πράξη διενεργούνται ταυτόχρονα δύο είδη ελέγχου. Διενεργείται καταρχήν τακτικός έλεγχος φορολογίας εισοδήματος με τον συνήθη τρόπο, δηλαδή ελέγχονται οι πηγές προέλευσης των εισοδημάτων, η ορθή απεικόνιση αυτών στις φορολογικές δηλώσεις και στα λογιστικά βιβλία (σε περίπτωση άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας), η ορθή έκπτωση δαπανών αλλά και έλεγχος με τεκμαρτές δαπάνες. Ταυτόχρονα και εν συνεχεία αιτιολογημένης αποφάσεως του Προϊσταμένου της διενεργούσας τον έλεγχο αρχής επιλέγεται μία εκ των τριών μεθόδων έμμεσων τεχνικών ελέγχου που θα εφαρμοστεί στην ελεγχόμενη υπόθεση (Κωτσαλά 2019).

Η ανάπτυξη των έμμεσων τεχνικών ελέγχου στηρίζεται κατά βάση σε δύο βασικούς πυλώνες, αφενός στην ανάπτυξη των τεχνολογικών μέσων για τη συλλογή, καταγραφή και επεξεργασία δεδομένων και αφετέρου στην άρση του τραπεζικού απορρήτου και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών.

Δεδομένου, λοιπόν, ότι βρίσκεται στη διάθεση των φορολογικών αρχών ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών από διάφορες πηγές (πχ. Τράπεζες, χρηματιστήριο-αποθετήριο τίτλων, ΔΕΚΟ κ.λπ.), οι ελεγκτικές αρχές μπορούν να εξάγουν ασφαλέστερα συμπεράσματα και να προσδιορίσουν τη φορολογητέα ύλη του ελεγχόμενου την οποία ο ελεγχόμενος πιθανόν να απέκρυβε έως τότε από τις φορολογικές αρχές.

Η πρώτη θεσμοθέτηση των έμμεσων τεχνικών ελέγχων έγινε στις αρχές του 2012 με το άρθρο 67β του ν.2238/1994 πριν αντικατασταθούν από το άρθρο 28 του ν.4172/2013 και το άρθρο 27 του ν. 4174/2013 και μεταγενέστερες εγκυκλίους (βλ. ΠΟΛ.1050/17.2.2014, ΠΟΛ 1171/4.7.13 ΠΟΛ 1270/24.12.13 καθώς και το έγγραφο ΔΕΣ Α 1077357 ΕΞ 10.05.13. Οι νέες αυτές τεχνικές είναι ένα συμπληρωματικό εργαλείο ελέγχου το οποίο δίνει τη δυνατότητα στις ελεγκτικές αρχές, παράλληλα με τις παραδοσιακές μεθόδους ελέγχου, οι οποίες στηρίζονται κυρίως στα δεδομένα των τηρούμενων βιβλίων και στοιχείων, καθώς και στα στοιχεία των φορολογικών δηλώσεων, να προσδιορίσουν τη φορολογητέα ύλη με βάση την κινητή και ακίνητη περιουσία, τα εισοδήματα και της πραγματικές δαπάνες.

Πως προέκυψαν οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου

Οι έμμεσες τεχνικές είναι ένα εργαλείο που εφαρμόζεται αρκετά χρόνια από την υπηρεσία Εσόδων των Η.Π.Α (THE INTERNAL REVENUE SERVICE – IRS), επίσης αυτές οι

τακτικές εφαρμόζονται στη Γαλλία (μεγάλο κομμάτι της εν γένει εμπορικής νομοθεσίας μας είναι προερχόμενο από τη Γαλλία).

Υπαγόμενοι στις έμμεσες τεχνικές ελέγχου.

Σύμφωνα με το νόμο (ΠΟΛ.1050/17.2.2014), στον έλεγχο υπάγονται οι ανέλεγκτες υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και ατομικών επιχειρήσεων, για τις οποίες (υποθέσεις) ισχύει μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω περιπτώσεις όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 της εγκυκλίου αυτής.

1. προκύπτει αδικαιολόγητος πλουτισμός (περιουσιακά στοιχεία και καταθέσεις)
2. παρουσιάζονται μεγάλες δαπάνες που δεν δικαιολογούνται από τα δηλωθέντα εισοδήματα του φορολογούμενου φυσικού προσώπου (ατομικά και οικογενειακά) ή/και της επιχείρησης στην οποία μπορεί να συμμετέχει,
3. τα φυσικά πρόσωπα είναι μέλη εταιρειών (οποιασδήποτε μορφής) με ζημιογόνα αποτελέσματα,
4. δεν τηρούνται ή δεν επιδεικνύονται τα βιβλία και τα στοιχεία ΚΒΣ/ΚΦΑΣ,
5. υφίστανται πληροφορίες για παράνομα ή/και αδήλωτα εισοδήματα/αγορές/δαπάνες (επαγγελματικές, ατομικές, οικογενειακές).

Αρμόδιοι φορείς για τον έλεγχο με τις έμμεσες τεχνικές Ελέγχου είναι, η αρμόδια ΔΟΥ, το ΣΔΟΕ, το ΚΕΦΟΜΕΠ ή το ΚΕΜΕΕΠ (Δαλιάνης, Αρτσίτας 2019)

Είδη έμμεσων τεχνικών ελέγχου

Στη διεθνή πρακτική, οι μέθοδοι με τις οποίες οι έμμεσες τεχνικές προσεγγίζουν τον κάθε έλεγχο είναι πέντε και είναι οι εξής:

- 1. Η αρχή των αναλογιών.**
- 2. Η αρχή ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου.**
- 3. Η αρχή της καθαρής θέσης του φορολογούμενου.**
- 4. Η αρχή της σχέσης τιμής πώλησης προς το συνολικό όγκο κύκλου εργασιών.**
- 5. Η αρχή του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά.**

Από τις παραπάνω, το υπουργείο έχει εκδώσει οδηγίες εφαρμογής μόνο για τις τρεις. Συγκεκριμένα: 1) την τεχνική ανάλυσης ρευστότητας, 2) την τεχνική καθαρής θέσης, 3) την τεχνική του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών με μετρητά. Οι άλλες δύο ως εκ τούτου δεν εφαρμόζονται. Με απόφαση της Α.Α.Δ.Ε. συστήνεται ομάδα εργασίας για τη σύνταξη μελέτης που αφορά στον ορισμό, στο περιεχόμενο και στον τρόπο εφαρμογής των τεχνικών ελέγχου «της αρχής των αναλογιών» και «της σχέσης της τιμής πώλησης προς το συνολικό όγκο κύκλου εργασιών», καθώς και για την κατάρτιση των αντίστοιχων σχεδίων αποφάσεων.

1.Τεχνική ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου (source and application of funds method)

Η τεχνική προσδιορίζει τη φορολογητέα ύλη αναλύοντας τα έσοδα (φορολογητέα και μη), τις αγορές και δαπάνες (επαγγελματικές, ατομικές και οικογενειακές) και τις αυξήσεις και μειώσεις των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων (επαγγελματικών, ατομικών και οικογενειακών) του φορολογούμενου φυσικού προσώπου.

Κατά την μέθοδο αυτή δημιουργείται ισοζύγιο με δύο βασικές στήλες: «Πηγές Κεφαλαίων/Εσόδων» και «Αναλώσεις Κεφαλαίων/Εσόδων».

Στην πρώτη στήλη Πηγές Κεφαλαίων/Εσόδων περιλαμβάνονται τα κάθε μορφής έσοδα που έχουν εισπραχθεί στην διάρκεια της ελεγχόμενης φορολογικής περιόδου, των οποίων αποδεικνύεται η πραγματοποίηση και η νομιμότητα των συναλλαγών.

Στην δεύτερη στήλη Αναλώσεις Κεφαλαίων /Εσόδων περιλαμβάνονται όλες οι πραγματοποιηθείσες αναλώσεις, κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης φορολογικής περιόδου.

Η (αρνητική) διαφορά μεταξύ στήλης «Αναλώσεις Κεφαλαίων/ Εσόδων» και στήλης «Πηγές Κεφαλαίων/Εσόδων», θεωρείται μη δηλωθείσα φορολογητέα ύλη και εφόσον δεν αιτιολογείται υπόκειται σε φορολόγηση.

2.Τεχνική καθαρής θέσης του φορολογούμενου (net worth method)

Η τεχνική αυτή αναδημιουργεί το οικονομικό ιστορικό του φορολογούμενου φυσικού προσώπου και προσδιορίζει φορολογητέα ύλη, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τα διαθέσιμα κεφάλαια προσωπικά, οικογενειακά, επαγγελματικά, τις διάφορες απαιτήσεις προσωπικές, οικογενειακές, επαγγελματικές (ενεργητικό), τις υποχρεώσεις προσωπικές, οικογενειακές ή επαγγελματικές (παθητικό), τις ατομικές, οικογενειακές και επαγγελματικές δαπάνες (ατομικών επιχειρήσεων) ως και τα εισοδήματα από λοιπές πηγές (ατομικά και οικογενειακά). Κατά την τεχνική αυτή δημιουργείται ο Πίνακας Ενεργητικού και Παθητικού για όλες τις ελεγχόμενες φορολογικές περιόδους με φορολογική περίοδο βάσης την αμέσως προηγούμενη από την πρώτη ελεγχόμενη φορολογική περίοδο. Στο Ενεργητικό περιλαμβάνονται όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά την λήξη κάθε φορολογικής περιόδου. Στο Παθητικό περιλαμβάνονται οι αντίστοιχες υποχρεώσεις.

Η διαφορά Ενεργητικού-Παθητικού αποτελεί την Καθαρή Θέση κάθε φορολογικής περιόδου. Από την καθαρή θέση λήξης κάθε φορολογικής περιόδου αφαιρείται η καθαρή θέση έναρξης. Οι αυξήσεις/μειώσεις της Καθαρής Θέσης αναπροσαρμόζονται με τις περιπτώσεις απόκτησης περιουσιακών στοιχείων άνευ ανταλλάγματος (αιτία θανάτου, δωρεάς, γονικής παροχής, προίκας, κερδών από τυχερά παίγνια, ανταλλαγής) και τις περιπτώσεις εκποίησης αυτών, με τις ατομικές και οικογενειακές δαπάνες κάθε είδους, και συγκρίνονται με τα δηλωθέντα εισοδήματα.

Η προκύπτουσα διαφορά θεωρείται μη δηλωθείσα φορολογητέα ύλη και εφόσον δεν αιτιολογείται υπόκειται σε φορολόγηση.

3. Τεχνική τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά (bank deposits and cash expenditure method)

Η τεχνική αυτή προσδιορίζει φορολογητέα ύλη παρακολουθώντας την κίνηση των (διαθεσίμων) κεφαλαίων του φορολογούμενου, του/της συζύγου και των προστατευομένων μελών αυτών, είτε με την κατάθεση αυτών σε χρηματοπιστωτικούς λογαριασμούς είτε με την ανάλωση τους σε διάφορες συναλλαγές με χρήση μετρητών.

Αναλύει τις συνολικές καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικούς λογαριασμούς, τα διαθέσιμα, τις αγορές και δαπάνες σε μετρητά τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε

οικογενειακό επίπεδο κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης φορολογικής περιόδου και τα συγκρίνει με τα συνολικά δηλωθέντα έσοδα.

Κατά την τεχνική αυτή από τις συνολικές τραπεζικές καταθέσεις της ελεγχόμενης φορολογικής περιόδου αφαιρούνται τα κατατεθειμένα ποσά που αφορούν μη υποκείμενα σε φορολογία έσοδα, όπως εκταμιεύσεις δανείων, συμψηφιστικές κινήσεις και λοιπές πράξεις που δεν αποτελούν καθαρές καταθέσεις.

Στο υπόλοιπο των καθαρών τραπεζικών καταθέσεων προστίθενται όλες οι καταβολές σε μετρητά για αγορές, δαπάνες (προσωπικές/οικογενειακές ή επαγγελματικές) και λοιπές συναλλαγές και αφαιρούνται τα μη υποκείμενα σε φορολογία έσοδα που δεν κατατέθηκαν σε λογαριασμούς. Το νέο υπόλοιπο αναμορφώνεται με τις αυξήσεις/ μειώσεις εισπρακτέων λογαριασμών και συγκρίνεται με τα συνολικά δηλωθέντα Εισοδήματα.

Η προκύπτουσα διαφορά θεωρείται μη δηλωθείσα φορολογητέα ύλη και εφόσον δεν αιτιολογείται υπόκειται σε φορολόγηση . Οι υποθέσεις επιλέγονται με βάση:

- Κριτήρια ανάλυσης κινδύνου ή άλλα κριτήρια.
- Τα κριτήρια τα ορίζει ο γενικός γραμματέας και δεν ανακοινώνονται.
- Τα κριτήρια μπορούν να αλλάζουν οποιαδήποτε στιγμή (Δαλιάνης, Αρτσίτας 2019).

Διαδικασία επιλογής τεχνικής ελέγχου

Όταν διενεργείται προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού, επιλέγεται η τεχνική ελέγχου που κρίνεται προσφορότερη για το δημόσιο συμφέρον. Όταν λοιπόν διενεργείται προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού, εφαρμόζεται η τεχνική ελέγχου που επιλέγεται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. ή του Ελεγκτικού Κέντρου που εκδίδεται από κοινού με τον υποδιευθυντή και τον προϊστάμενο του τμήματος ελέγχου, μετά από εισήγηση του υπαλλήλου που φέρει την εντολή ελέγχου, αξιολογώντας τα στοιχεία που η ελεγκτική υπηρεσία έχει στη διάθεσή της.

Στην περίπτωση που και οι δύο φορολογούμενοι / σύζυγοι υποβάλουν κοινή φορολογική δήλωση και ελέγχονται ταυτόχρονα, ο προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με τις τεχνικές ελέγχου της παρούσας γίνεται ενιαία (Δαλιάνης Αρτσίτας 2019).

Ενέργειες της Φορολογικής Διοίκησης

Η Φορολογική Διοίκηση συγκεντρώνει πληροφορίες και στοιχεία, τόσο από Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, όσο και από τρίτες πηγές σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του Κ.Φ.Δ. (Ν.4174/2013).

Τα ανωτέρω στοιχεία, οι παρεχόμενες από τον φορολογούμενο πληροφορίες (άρθρο 14 του Κ.Φ.Δ.), καθώς και τα οικονομικά δεδομένα των τηρουμένων βιβλίων και στοιχείων (στις περιπτώσεις όπου σύμφωνα με τις ισχύουσες σε κάθε φορολογική περίοδο διατάξεις έχει υποχρέωση να τηρεί), λαμβάνονται υπόψη από τον έλεγχο κατά την εφαρμογή των τεχνικών ελέγχου.

Παροχή στοιχείων

Η Φορολογική Διοίκηση, με την έναρξη του ελέγχου ή κατά τη διάρκεια αυτού, μπορεί να ζητήσει από τον φορολογούμενο και αυτός έχει υποχρέωση να παράσχει στοιχεία για την περιουσιακή κατάσταση και τις συνθήκες διαβίωσης του ιδίου, του/της συζύγου του και των προστατευόμενων μελών τους, για τις ελεγχόμενες φορολογικές περιόδους, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που η Φορολογική Διοίκηση θεωρεί απαραίτητο.

Στα ανωτέρω στοιχεία μπορούν να συμπεριλαμβάνονται:

- στοιχεία για ακίνητα (οικόπεδα, αγροτεμάχια, κτίσματα κάθε μορφής),
- στοιχεία για κινητά μέσα (οχήματα κάθε μορφής, πλωτά και εναέρια μέσα),
- στοιχεία για επενδύσεις/συμμετοχές κάθε μορφής,
- στοιχεία για καταθέσεις κάθε μορφής στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, για διαθέσιμα μετρητά, για έργα τέχνης, συλλογές και λοιπά τιμαλφή, και
- στοιχεία για απαιτήσεις/υποχρεώσεις κάθε είδους.

Τα ανωτέρω στοιχεία παρέχονται διακεκριμένα για κάθε φορολογική περίοδο σε περίπτωση που υπάρχουν μεταβολές.

Μετά τα παραπάνω και για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων κατά την άντληση στοιχείων από τους φορολογούμενους (φυσικά πρόσωπα), ορίζονται τα ακόλουθα έντυπα:

α) Διαθέσιμα Περιουσιακά στοιχεία

β) Ερωτηματολόγιο τρόπου διαβίωσης-μεταβολών-υποχρεώσεων

γ) Επιστολή προς τον φορολογούμενο

Τα έντυπα αυτά μπορεί να τροποποιούνται/συμπληρώνονται από τον ελεγκτή ανάλογα με τα δεδομένα του φακέλου κάθε υπόθεσης. Θα επιδίδονται στο φορολογούμενο μαζί με την εντολή ελέγχου ή χωριστά, αλλά οπωσδήποτε με τη συνοδεία επιστολής προς το φορολογούμενο. Ο φορολογούμενος συμπληρώνει τα έντυπα και προσκομίζει κάθε αποδεικτικό στοιχείο για την απόδειξη των ισχυρισμών του. Για την απόδειξη των αναγραφόμενων στο έντυπο περιουσιακών στοιχείων, ο φορολογούμενος υποχρεούται να προσκομίσει όλα τα σχετικά έγγραφα/δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την ακρίβεια των αναγραφέντων στοιχείων, όπως τίτλους ή συμβόλαια αγοράς ακίνητης περιουσίας, αποδεικτικά έγγραφα ανέγερσης ακινήτων (άδεια οικοδομής, νομιμοποιήσεις), τίτλους ή συμβόλαια ή τιμολόγια αγοράς των κινητών μέσων, τίτλους ή συμβόλαια ή πράξεις απόκτησης συμμετοχών και λοιπών χρεογράφων, βεβαιώσεις/πιστοποιητικά ή αντίγραφο βιβλιαρίου καταθέσεων ενημερωμένο με τα διαθέσιμα ποσά κατά την έναρξη ή λήξη της ελεγχόμενης χρήσης και τους δικαιούχους των ποσών αυτών, τίτλους ή συμβόλαια ή τιμολόγια αγοράς των λοιπών επενδυτικών στοιχείων (έργων τέχνης, συλλογών, τιμαλφών και λοιπών στοιχείων αξίας 5.000 ευρώ και άνω έκαστο), έγγραφα που να υποστηρίζουν τις τυχόν υπάρχουσες απαιτήσεις έναντι τρίτων (ονόματα, ποσά, κ.λπ.).

Στο έντυπο συμπεριλαμβάνεται δήλωση του φορολογουμένου για τα μετρητά που κατείχε σε νομίσματα κάθε μορφής. Σε περίπτωση που δεν συμπληρωθεί, θεωρείται από τον έλεγχο ότι ο/η φορολογούμενος, ο/η σύζυγός του και τα προστατευόμενα μέλη αυτών, δεν είχαν στην κατοχή τους μετρητά, κατά την έναρξη ή λήξη της αντίστοιχης ελεγχόμενης περιόδου ή χρήσης.

Επαγγελματικές/προσωπικές/οικογενειακές δαπάνες που προκύπτει από τον έλεγχο ότι πραγματοποιήθηκαν, αλλά ο φορολογούμενος δεν αποδεικνύει τον τρόπο εξόφλησης αυτών, για την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών, θεωρείται ότι εξοφλήθηκαν με καταβολή μετρητών .

Όταν επιλέγεται η μέθοδος ρευστότητας, στο πρώτο ελεγχόμενο έτος προστίθενται στα μετρητά τα δηλωθέντα εισοδήματα, τα έσοδα αλλά και το υπόλοιπο των τραπεζικών

λογαριασμών. Εν συνεχεία αφαιρούνται οι δαπάνες της περιόδου, τα υπόλοιπα τέλους των τραπεζικών λογαριασμών και το υπόλοιπο μετρητών που επικαλείται ο φορολογούμενος στο τέλος της πρώτης φορολογικής περιόδου, το οποίο ουσιαστικά συνίσταται στα μετρητά που δηλώνονται ως υπάρχοντα στην έναρξη της επόμενης φορολογικής περιόδου. Εάν τα τραπεζικά υπόλοιπα μετά την αφαίρεση των δαπανών, των μετρητών και των υπολοίπων των τραπεζικών λογαριασμών υπολείπονται των εσόδων, η φερόμενη ως διαφορά δύναται να θεωρηθεί αποκρυσταλλώσιμη φορολογητέα ύλη (Παντελής, Χατζηγεωργίου 2019).

Το βάρος της απόδειξης για τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία φέρει ο φορολογούμενος, το ύψος δε των δηλούμενων καταθέσεων και μετρητών κατά την έναρξη της πρώτης ελεγχόμενης χρήσης, προκειμένου να γίνει δεκτό, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το πραγματικό διαθέσιμο κεφάλαιο προηγούμενων ετών, όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση τα δεδομένα των υποβληθεισών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος ή από στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η ελεγκτική υπηρεσία. (Δαλιάνης Αρτσίτας). Σε κάθε περίπτωση, μολονότι το βάρος απόδειξης φέρει ο φορολογούμενος, ο οποίος πρέπει να αποδείξει ότι ο προσδιορισμός της φορολογητέας βάσης του με βάση τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου είναι εσφαλμένος, οι ελεγκτικές αρχές δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν αυθαίρετα τις μεθόδους αυτές στο πλαίσιο των χορηγούμενων σε αυτές ελεγκτικών εξουσιών. Ειδικότερα, θα πρέπει η φορολογική διοίκηση να εξετάζει με μεγάλη προσοχή όλες τις αποδείξεις που προσκομίζει ο φορολογούμενος, στο πλαίσιο ανταπόδειξης, με σκοπό να αρνηθεί τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης με βάση τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου (Σαββαΐδου 2019).

Στάδια Ελέγχου

Προκειμένου να εκκινήσει ο φορολογικός έλεγχος, θα πρέπει αρχικά να εκδοθεί εντολή ελέγχου, η οποία κοινοποιείται εγγράφως στο φορολογούμενο.

Αφού κοινοποιηθεί η εντολή ελέγχου, ο ελεγχόμενος θα πρέπει μέσα σε ένα χρονικό διάστημα πέντε ημερών να προσκομίσει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου να δικαιολογήσει τις πρωτογενείς καταθέσεις των λογαριασμών του σε βάθος χρόνου (από το 2013 και μετά ή σε περίπτωση νέου στοιχείου από το 2008).

Παράλληλα και εφόσον η εντολή προβλέπει και έλεγχο με έμμεσες τεχνικές θα πρέπει να συμπληρωθεί και ένα ερωτηματολόγιο που αφορά τις έμμεσες τεχνικές και να παραδοθεί μαζί με τα στοιχεία που ο φορολογούμενος θεωρεί ότι ενισχύουν τους ισχυρισμούς του.

Εν συνεχεία και μετά το πέρας της επεξεργασίας των στοιχείων που προσκομίστηκαν, οι ελεγκτικές αρχές κοινοποιούν το “Προσωρινό Σημείωμα Διαπιστώσεων Ελέγχου”. Στο σημείωμα αυτό αναφέρονται αναλυτικά όλα τα στοιχεία που έχει λάβει υπόψη του ο έλεγχος, ενώ γι’ αυτά που έχει απορρίψει, θα πρέπει να αναγράφεται ο λόγος για τον οποίο δεν έγιναν αποδεκτά.

Στο σημείο αυτό και στην προσπάθεια διασφάλισης του Δημοσίου, δύναται η ελεγκτική υπηρεσία να προχωρήσει, μέσω των εισαγγελικών αρχών σε δέσμευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του ελεγχόμενου (τραπεζικούς λογαριασμούς, μετοχές, ακίνητα κλπ). Τα παραπάνω παραμένουν δεσμευμένα έως την οριστική περαίωση του ελέγχου.

Σε κάθε περίπτωση ο ελεγχόμενος μπορεί να ζητήσει και αντίγραφα των εγγράφων στα οποία στηρίχθηκε ο έλεγχος (π.χ το ιστορικό των τραπεζικών κινήσεων που διαθέτει ο έλεγχος).

Με την κοινοποίηση, ο ελεγχόμενος έχει στη διάθεσή του είκοσι ημέρες προκειμένου να προβάλει τις αντιρρήσεις σχετικά με τις διαπιστώσεις του Ελέγχου.

Με την παρέλευση του εικοσαημέρου, η ελεγκτική αρχή έχει ένα μήνα προκειμένου να επεξεργαστεί τα νέα στοιχεία και να κοινοποιήσει την «Έκθεση Ελέγχου Προσδιορισμού Φόρου».

Από τη στιγμή της κοινοποίησης και μετά, το ποσό που έχει προκύψει, βεβαιώνεται στις οφειλές του φορολογούμενου.

Ο ελεγχόμενος έχει στη διάθεσή του ένα μήνα προκειμένου να καταθέσει Ενδικοφανή Προσφυγή ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία μέσα σε διάστημα τεσσάρων μηνών έχει τη δυνατότητα να εξετάσει τους ισχυρισμούς του ελεγχόμενου και είτε να τους αποδεχθεί, είτε να απορρίψει.

Σημειώνεται πως σε όλη τη διάρκεια των τεσσάρων μηνών, το βεβαιωμένο ποσό είναι απαιτητό με ότι αυτό συνεπάγεται από πλευράς των φορολογικών αρχών, εκτός και αν ο ελεγχόμενος πληρώσει το 50% του βεβαιωμένου ποσού πριν την κατάθεση της Ενδικοφανούς Προσφυγής και ζητήσει αναστολή του άλλου 50%. Υπό εξαιρετικές περιπτώσεις δύναται να ανασταλεί και η πληρωμή όλου του ποσού προκειμένου να εξεταστεί η ενδικοφανής προσφυγή.

Μετά την παρέλευση του τετραμήνου και στην περίπτωση που η Δ.Ε.Δ. δεν έχει λάβει θέση, η προσφυγή θεωρείται σιωπηρώς απορριπτέα και ο φορολογούμενος θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα ακολουθήσει τη δικαστική οδό ή θα εξοφλήσει το φόρο που έχει επιβληθεί (Δαλιάνης, Αρτσίτας 2019).

Προσδιορισμός τελικού φορολογητέου εισοδήματος της ελεγκτικής αρχής

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 - «Προσδιορισμός καθαρού φορολογητέου εισοδήματος» της ΠΟΛ.1050/17-2-2014, το καθαρό φορολογητέο εισόδημα με την εφαρμογή των μεθόδων έμμεσου προσδιορισμού προκύπτει από την άθροιση της αποκρυφθείσας φορολογητέας ύλης και του δηλωθέντος φορολογητέου εισοδήματος του φορολογούμενου ανά φορολογική περίοδο και πηγή / κατηγορία εισοδήματος.

Η επιλογή του τελικού προσδιορισθέντος καθαρού φορολογητέου εισοδήματος γίνεται ως εξής :

- Προσδιορίζεται το συνολικό καθαρό φορολογητέο εισόδημα του ελεγχόμενου για όλες τις πηγές/κατηγορίες εισοδήματος με βάση τις γενικές διατάξεις φορολογίας εισοδήματος του Ν.2238/94 η του Ν.4172/13 όπως αυτές ίσχυαν για κάθε ελεγχόμενη χρήση.

- Προσδιορίζεται το συνολικό καθαρό φορολογητέο εισόδημα του ελεγχόμενου από όλες τις πηγές/κατηγορίες εισοδήματος με τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου, το οποίο προκύπτει από την άθροιση της αποκρυφθείσας φορολογητέας ύλης (όπως αυτή προσδιορίζεται με τις τεχνικές ελέγχου και του δηλωθέντος φορολογητέου εισοδήματος ανά φορολογική περίοδο και πηγή εισοδήματος εφ' όσον αυτό τεκμηριώνεται. Αν δεν μπορεί να προσδιορισθεί σαφώς η πηγή προέλευσης του εισοδήματος αυτού τότε η προσαύξηση περιουσίας φορολογείται βάση του άρθρου 21 παρ.4 του Ν.4172/13 με συντελεστή 33% Συγκρίνονται ανά φορολογική περίοδο τα αποτελέσματα των δυο μεθόδων προσδιορισμού και ως τελικό φορολογητέο εισόδημα λαμβάνεται το μεγαλύτερο από τα δύο (ΠΟΛ 1050/17-2-14 άρθρο 9) (Παντελής, Χατζηγεωργίου 2019).

Πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα έμμεσων τεχνικών

Σε γενικές γραμμές η έμμεση τεχνική της ανάλυσης ρευστότητας χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις όπου παρατηρείται ότι ο φορολογούμενος έχει υπέρβαση στα στοιχεία δαπανών (αναλώσεων/ κεφαλαίων), σε σχέση με τα στοιχεία πηγών/εσόδων. Αντίθετα με την επιλογή της μεθόδου αυτής χάνεται η πληροφορία των συναλλαγών που διενεργούνται μέσω

τραπεζικού συστήματος εντός του έτους. Επίσης οι πληροφορίες που παρέχονται για τα στοιχεία εσόδων και δαπανών του επιτηδεύματος είναι ελλιπείς.

Όταν ο ελεγχόμενος έχει συσσωρεύσει σημαντικά περιουσιακά στοιχεία η έχει σημαντικές αλλαγές στην Καθαρή του Θέση για κάποιο χρονικό διάστημα τότε προτιμάται η τεχνική της Καθαρής Θέσης. Η μέθοδος αυτή είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν ο ελεγχόμενος επενδύει σε κινητή η ακίνητη περιουσία. Αρνητικό σημείο αποτελεί το γεγονός ότι με αυτή την τεχνική δεν τεκμηριώνεται επαρκώς η ροή του χρήματος, και δεν γνωρίζουμε όλες τις πληροφορίες για τις πραγματικές εισροές και εκροές του ελεγχόμενου.

Τέλος η Τεχνική των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών με μετρητά, επιλέγεται όταν ο φορολογούμενος διακινεί μεγάλα ποσά μέσω του τραπεζικού συστήματος για τις προσωπικές του δαπάνες. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται μια ολοκληρωμένη εικόνα των οικονομικών δραστηριοτήτων του φορολογούμενου και εντοπίζεται η ροή του χρήματος μέσα στο τραπεζικό σύστημα. Αντίθετα, η μέθοδος δίνει ανεπαρκή αποτελέσματα όταν δεν τίθεται στην διάθεση του ελέγχου η αναλυτική κίνηση των λογαριασμών αλλά μόνο τα υπόλοιπά τους.⁸

⁸ Αριστείδης Γεωργίου. Σημειώσεις Σεμιναρίου ΚΕΦΟΜΕΠ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4⁰

Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ

4.1 Οι Έμμεσες τεχνικές ελέγχου διεθνώς

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε ο ΟΟΣΑ το 2006 οι χώρες της Αυστρίας, Αυστραλίας, Φιλανδίας, Ιαπωνίας, Νέας Ζηλανδίας, Μεγ. Βρετανίας και ΗΠΑ, επιλέχθηκαν για να παράσχουν ένα επαρκές εύρος πληροφοριών σχετικά με τη χρήση έμμεσων μεθόδων και παρέχουν παραδείγματα καινοτομίας που μπορεί να ενδιαφέρουν τα κράτη μέλη. Αυτές οι πληροφορίες παρατίθενται σε πέντε κατηγορίες:

1. Γενικές πληροφορίες σχετικά με τη χρήση μεθόδων μέτρησης έμμεσων εισοδημάτων.
2. Την ανάπτυξη και χρήση βιομηχανικών σημείων αναφοράς και άλλων ειδικών κατευθύνσεων για τις επιχειρήσεις
3. Λήψη πληροφοριών που θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή των μεθόδων (π.χ. νέες πηγές, μέθοδοι πρόσβασης σε αυτές τις πηγές).
4. Η χρήση εκτιμήσεων ταμειακών ροών μαζί με στρατηγική επιστολών για την ενθάρρυνση της μελλοντικής συμμόρφωσης.

5. Η εφαρμογή της τεχνολογίας για τη διευκόλυνση της χρήσης μεθόδων έμμεσης μέτρησης .
Σημαντικά ευρήματα: Γενικές πληροφορίες σχετικά με τη χρήση μεθόδων μέτρησης έμμεσων εισοδημάτων .Στις απαντήσεις της έρευνας, οι χώρες ανέφεραν τις έμμεσες μεθόδους μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν για την επικύρωση των δηλωμένων εισοδημάτων των φορολογουμένων ή / και για την πραγματοποίηση αυτών των εκτιμήσεων ελλείψει επαρκών βιβλίων και αρχείων. Καμία χώρα δεν παρείχε στοιχεία σχετικά με την έκταση της χρήσης αυτών των μεθόδων αυτών.⁹

⁹ Strengthening Tax Audit Capabilities Innovative Approaches to Improve the Efficiency and Effectiveness of Indirect Income Measurement Methods (OECD 2006)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Country	Indirect income measurement methods used in practice (yes/no)				
	Source & application of funds (T account)	Bank deposits & cash expenditure	Markup	Unit & volume	Net worth /asset betterment/ capital statements
Australia	Yes		Yes		Yes
Austria		Yes			Yes
Denmark			Yes		Yes
Finland			Yes		Yes
Japan	Yes	Yes	Yes		Yes
Netherlands			Yes		Yes
New Zealand	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Sweden	Yes	Yes			Yes
UK	Yes		Yes		Yes
USA	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes

Πηγή: Strengthening Tax Audit Capabilities Innovative Approaches to Improve the Efficiency

and Effectiveness of Indirect Income Measurement Methods OECD 2006

Μια σύντομη περιγραφή των νομοθετικών διατάξεων που υποστηρίζουν τη χρήση αυτών των μεθόδων στις χώρες που εξετάζονται παρουσιάζεται στον Πίνακα 2. Πολλές από τις χώρες που έλαβαν την έρευνα έδωσαν επίσης συγκεκριμένα παραδείγματα μελετών περίπτωσης για να καταδείξουν πώς εφαρμόζονται συγκεκριμένες μέθοδοι στην πράξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΕΜΜΕΣΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Χώρα	Μέθοδοι	Σχόλια
Αυστραλία	Ποικιλία μεθόδων	Ο οργανισμός εισοδήματος επιτρέπεται από τη νομοθεσία να προβεί σε αξιολόγηση ή να τροποποιήσει μια εκτίμηση που έχει προηγουμένως πραγματοποιηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. όταν ένας φορολογούμενος δεν έχει καταθέσει δήλωση, όταν ο οργανισμός εισοδήματος δεν είναι ικανοποιημένος με την καταγγελία που έχει κατατεθεί ή έχει λόγους να πιστεύει ότι το πρόσωπο που δεν έχει καταθέσει έχει αποκτήσει φορολογητέο εισόδημα (ITAA 36 sec 167)).
Αυστρία	Εκτίμηση βάσει της	Ο οργανισμός εισοδήματος επιτρέπεται από τη νομοθεσία να υπολογίζει το κέρδος και το φορολογητέο εισόδημα όταν δεν υπάρχει

	αύξησης των ακινήτων και των εξόδων ζωής	προσδιορισμός του κέρδους ή δεν είναι σωστά τα βιβλία και τα αρχεία (άρθρο 184, νόμος περί φορολογικών διαδικασιών).
Δανία	Ποικιλία μεθόδων	Αυτές οι μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν όταν τα οικονομικά αρχεία έχουν αποδειχθεί λανθασμένα ή φαίνεται ότι λείπουν.
Φινλανδία	Αξιολόγηση μέσω εκτιμήσεων και αύξησης του καθαρού πλούτου	Ειδική νομοθεσία επιτρέπει τη χρήση μεθόδων μέτρησης με βάση 1) τις εκτιμήσεις που προκύπτουν από τη σύγκριση με τους φορολογούμενους σε παρόμοιες επιχειρήσεις υπό συγκρίσιμες συνθήκες όπου υπάρχει υποψία κρυμμένου εισοδήματος · και 2) ανεξήγητες αυξήσεις στον καθαρό πλούτο (άρθρα 27 και 30, νόμος περί φορολογικής αξιολόγησης).
Ιαπωνία	Ποικιλία μεθόδων	Ειδική νομοθεσία επιτρέπει στον οργανισμό εισοδήματος να καθορίζει φορολογικές υποχρεώσεις υπολογίζοντας τα φορολογητέα εισοδήματα χρησιμοποιώντας εύλογους υπολογισμούς αφού ελέγξει προσεκτικά τα γεγονότα (άρθρο 156, νόμος περί φόρου εισοδήματος και άρθρο 131 και νόμος φορολογίας εταιρειών).
Νέα Ζηλανδία	Ποικιλία μεθόδων	Η νομοθεσία επιτρέπει το σώμα έσοδα να κάνει μια εκτίμηση ανά πάσα στιγμή , όπου ο φορολογούμενος δεν υπέβαλε δήλωση ή υπέβαλε δήλωση η οποία είναι δόλια, εσκεμμένα παραπλανητικές ή παραλείπει το εισόδημα από μια συγκεκριμένη πηγή. Η χρήση μεθόδων εγκρίνεται από τα άρθρα 89, 107 και 108 του Tax Administration Act 1994 και έχει επιβεβαιωθεί από τα δικαστήρια.
Ηνωμένο Βασίλειο	Άμεσοι φόροι: διάφορες μέθοδοι μέτρησης	Καλύπτεται από τις γενικές εξουσίες έρευνας, όπως προβλέπεται από το Νόμο περί διαχείρισης των φόρων του 1970. Οι προηγούμενοι νομοθέτες έχουν επηρεάσει τον αντίκτυπο των ερευνών, κυρίως επιβεβαιώνοντας ότι οι μέθοδοι εκτίμησης του εισοδήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη φορολογικής οφειλής, όταν έχουν αποθαρρυνθεί τα επιχειρησιακά αρχεία.
	Έμμεσοι φόροι: διάφορες μέθοδοι μέτρησης	Ο νόμος περί ΦΠΑ του 1994 προβλέπει συγκεκριμένες εξουσίες που επιτρέπουν τη χρήση της "καλύτερης κρίσης" για την εκτίμηση των οφειλών ΦΠΑ όταν ο φορολογούμενος δεν καταθέτει δήλωση ή φυλάσσει τα σχετικά έγγραφα.

Ηνωμένες Πολιτείες	Ποικιλία μεθόδων	Ο Κώδικας ή οι κανονισμοί δεν καθορίζουν ούτε εξουσιοδοτούν ειδικά τη χρήση των επίσημων έμμεσων μεθόδων. Ωστόσο, το άρθρο 446 (β) του IRC προβλέπει ότι εάν ο φορολογούμενος δεν έχει χρησιμοποιήσει τακτικά λογιστικές μεθόδους ή εάν η χρησιμοποιούμενη μέθοδος δεν αντικατοπτρίζει σαφώς το εισόδημα, ο υπολογισμός του φορολογητέου εισοδήματος γίνεται με μια μέθοδο όπως, στο γνώμη του Γραμματέα, αντικατοπτρίζει σαφώς το εισόδημα. Εάν ο εξεταστής έχει εύλογη ένδειξη ότι υπάρχει αδήλωτο εισόδημα, το IRS έχει εξουσιοδοτηθεί, μέσω της εξέτασης της νομολογίας, να χρησιμοποιήσει μια επίσημη έμμεση μέθοδο ανασυγκρότησης του εισοδήματος για να προσδιορίσει εάν ο φορολογούμενος έχει ή όχι αναφέρει με ακρίβεια το συνολικό φορολογητέο εισόδημα που εισπράχθηκε. Η [επίσημη] έμμεση μέθοδος δεν χρειάζεται να είναι ακριβής, αλλά πρέπει να είναι λογική υπό το πρίσμα των γεγονότων και των περιστάσεων. <u>Holland κατά Ηνωμένων Πολιτειών</u> , 348 US 121, 134 (1954).
--------------------	------------------	--

Πηγή: Strengthening Tax Audit Capabilities Innovative Approaches to Improve the Efficiency and Effectiveness of Indirect Income Measurement Methods OECD 2006

4.2 Διαδικασία Ελέγχου IRS (USA)¹⁰

Ένας έλεγχος της IRS (στις ΗΠΑ) είναι μια επισκόπηση / εξέταση των λογαριασμών ενός οργανισμού ή ενός ατόμου και χρηματοοικονομικών πληροφοριών για να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες αναφέρονται σωστά σύμφωνα με τους φορολογικούς νόμους και για να επαληθεύσετε ότι το αναφερόμενο ποσό του φόρου είναι σωστό.

Γιατί ένας φορολογούμενος επιλέγεται για έλεγχο;

Η επιλογή για έναν έλεγχο δεν υποδηλώνει πάντα ότι υπάρχει κάποιο πρόβλημα. Η IRS χρησιμοποιεί πολλές διαφορετικές μεθόδους :

- Τυχαία επιλογή και έλεγχος υπολογιστή - ορισμένες φορές οι επιστροφές επιλέγονται με βάση μόνο μια στατιστική φόρμουλα. Συγκρίνεται η φορολογική σας απόδοση με "κανόνες" για παρόμοιες επιστροφές. Η IRS αναπτύσσει αυτά τα "πρότυπα" από τους

¹⁰ www.irs.gov

ελέγχους ενός στατιστικώς έγκυρου τυχαίου δείγματος αποδόσεων, στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Έρευνας που διεξάγει. Το IRS χρησιμοποιεί αυτό το πρόγραμμα για να ενημερώσει τις πληροφορίες επιλογής επιστροφής.

- Συναφείς εξετάσεις – μπορούν να επιλεγούν οι επιστροφές φόρου όταν αφορούν θέματα ή συναλλαγές με άλλους φορολογούμενους, όπως επιχειρηματικούς εταίρους ή επενδυτές, οι αποδόσεις των οποίων έχουν επιλεγεί για έλεγχο.

Στη συνέχεια, ένας έμπειρος ελεγκτής εξετάζει την πιθανότητα επιστροφής φόρου. Εάν ο ελεγκτής επισημαίνει κάτι αμφισβητήσιμο, θα προσδιορίσει τα στοιχεία που σημειώθηκαν και θα διαβιβάσει την επιστροφή για την ανάθεση σε μια εξεταστική ομάδα.

Σημείωση: Η υποβολή τροποποιημένης επιστροφής δεν επηρεάζει τη διαδικασία επιλογής της αρχικής επιστροφής. Ωστόσο, οι τροποποιημένες επιστροφές περνούν επίσης από μια διαδικασία ελέγχου και η τροποποιημένη επιστροφή μπορεί να επιλεγεί για έλεγχο. Επιπλέον, η επιστροφή δεν είναι αναγκαστικά η αιτία για τον έλεγχο.

Πώς θα διεξάγει η IRS τον έλεγχο

Η IRS διαχειρίζεται ελέγχους είτε ταχυδρομικώς είτε μέσω προσωπικής συνέντευξης για να ελέγξει τα αρχεία του φορολογούμενου. Η συνέντευξη μπορεί να γίνει σε γραφείο του IRS (έλεγχος γραφείου) ή στο σπίτι του φορολογούμενου, στον τόπο της επιχείρησης ή στο γραφείο του λογιστή (έλεγχος χώρου). Η IRS θα παράσχει όλα τα στοιχεία επικοινωνίας και τις οδηγίες στην επιστολή που θα λάβει ο φορολογούμενος.

Αν ο έλεγχος διεξάγεται μέσω ταχυδρομείου, η υπηρεσία μέσω της επιστολής θα ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με ορισμένα στοιχεία που εμφανίζονται στη φορολογική δήλωση, όπως έσοδα, έξοδα και αναλυτικές παρακρατήσεις. Αν υπάρχουν πολλά βιβλία ή αρχεία για αποστολή μηνυμάτων, μπορείτε να ζητηθεί ένας άμεσος έλεγχος. Η IRS θα παράσχει πληροφορίες επικοινωνίας και οδηγίες στην επιστολή προς τον ελεγχόμενο.

Ανάλογα με τα θέματα του ελέγχου, οι ελεγκτές της IRS μπορούν να χρησιμοποιήσουν έναν από αυτούς τους Οδηγούς Τεχνικών Ελέγχου (ATGs) για να τους βοηθήσουν.

Τι πρέπει να παρέχεται στους ελεγκτές

Η IRS μπορεί να αιτηθεί να λάβει γραπτώς τα συγκεκριμένα έγγραφα που θέλει να ελέγξει. Επίσης δέχεται ορισμένα ηλεκτρονικά έγγραφα που παράγονται από συγκεκριμένα πιστοποιημένα λογισμικά.

Ο νόμος απαιτεί να φυλάσσονται όλα τα αρχεία που χρησιμοποιούνται για την προετοιμασία της φορολογικής σας δήλωσης - για τουλάχιστον τρία έτη από την ημερομηνία υποβολής της φορολογικής δήλωσης.

Πώς γνωρίζουμε αν έλαβε η IRS την απάντησή του φορολογούμενου

Για οποιαδήποτε υπηρεσία παραλαβής μπορεί να χρησιμοποιηθεί, ο φορολογούμενος πρέπει να ζητήσει επιβεβαίωση ότι η IRS έχει λάβει την απάντηση. Για παράδειγμα, εάν χρησιμοποιείται η Ταχυδρομική Υπηρεσία των ΗΠΑ, μπορεί να ζητηθεί μία από τις πρόσθετες υπηρεσίες τους για να επιβεβαιωθεί την παράδοση.

Τι γίνεται αν χρειάζεται περισσότερος χρόνος για την απάντηση στην IRS

Για τους ελέγχους που διεξάγονται μέσω ταχυδρομείου - φαξ, το έγγραφο αίτημα εμφανίζεται στην επιστολή της IRS που λαμβάνει ο ελεγχόμενος. Εάν δεν μπορεί να υποβληθεί η αίτηση με φαξ, το αίτημα πρέπει να αποσταλεί στη διεύθυνση που εμφανίζεται στην επιστολή. Συνήθως μπορεί να παραχωρηθεί μία μοναδική παράταση 30 ημερών. Ωστόσο, εάν ο φορολογούμενος λάβει μια "Ανακοίνωση για ανεπάρκεια" με πιστοποιημένο ταχυδρομείο, το IRS δεν μπορεί να παράσχει πρόσθετο χρόνο για να υποβληθούν δικαιολογητικά. Μπορεί να συνεχίσει να συνεργάζεται μαζί με τον ελεγχόμενο για να επιλυθεί το φορολογικό ζήτημα, αλλά δεν μπορεί να παραταθεί ο χρόνος που πρέπει να υποβληθεί η αίτηση στο αμερικανικό φορολογικό δικαστήριο πέραν των αρχικών 90 ημερών.

Για τους ελέγχους που διεξάγονται από προσωπική συνέντευξη - Εάν ο έλεγχός διεξάγεται αυτοπροσώπως, γίνεται επικοινωνία με τον ελεγκτή που έχει ανατεθεί ο έλεγχος για να ζητηθεί επέκταση. Εάν είναι απαραίτητο, μπορείτε να γίνει επικοινωνία με τον προϊστάμενο ελέγχου

Πόσο μακριά μπορεί η IRS να ελέγξει την επιστροφή φόρου

Γενικά, η IRS μπορεί να περιλαμβάνει αποδόσεις που έχουν κατατεθεί κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών σε έναν έλεγχο. Εάν εντοπισθεί ένα ουσιαστικό λάθος, μπορούν να προστεθούν επιπλέον έτη. Συνήθως δεν επιστρέφεται φόρος περισσότερο από τα τελευταία έξι χρόνια.

Η IRS προσπαθεί να ελέγξει τις φορολογικές δηλώσεις όσο το δυνατόν συντομότερα μετά την κατάθεσή τους. Κατά συνέπεια, οι περισσότεροι έλεγχοι θα είναι απόδοσης που κατατέθηκαν εντός των τελευταίων δύο ετών.

Εάν ο έλεγχος δεν επιλυθεί, μπορεί να ζητηθεί επέκταση του καθεστώτος των περιορισμών για τον εκτιμώμενο φόρο. Ο κανόνας των περιορισμών περιορίζει το χρόνο που επιτρέπεται για την εκτίμηση του πρόσθετου φόρου. Γενικά είναι τρία έτη μετά την επέλευση ή την κατάθεση της επιστροφής, όποια από τις δύο ημερομηνίες είναι μεταγενέστερη. Υπάρχει επίσης ένα καθεστώς περιορισμών για την επιστροφή χρημάτων. Η επέκταση του καταστατικού δίνει περισσότερο χρόνο για την παροχή περαιτέρω τεκμηρίωσης για να υποστηριχτεί η θέση του φορολογούμενου και να ασκηθεί έφεση εάν δεν συμφωνεί με τα αποτελέσματα του ελέγχου, ή να ζητηθεί επιστροφή φόρου ή πίστωση. Η IRS παρέχει επίσης χρόνο για να ολοκληρωθεί ο έλεγχος και για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων του ελέγχου. Ο ελεγχόμενος δεν χρειάζεται να συμφωνεί στην επέκταση του χρονικού ορίου των προθεσμιών. Ωστόσο, αν δεν συμφωνεί, ο ελεγκτής θα αναγκαστεί να αποφασίσει βάσει των παρεχόμενων πληροφοριών.

Πόσο διαρκεί ο έλεγχος

Ο χρόνος ολοκλήρωσης του ελέγχου ποικίλει ανάλογα με τον τύπο του ελέγχου, την πολυπλοκότητα των ζητημάτων, τη διαθεσιμότητα των ζητούμενων πληροφοριών, τη διαθεσιμότητα και των δύο μερών για τον προγραμματισμό συνεδριάσεων ακρόασης και τη συμφωνία ή τη διαφωνία ανάλογα με τα ευρήματα.

Ποια είναι τα δικαιώματά του φορολογούμενου

Τα δικαιώματα του φορολογούμενου, καθώς και τις διαδικασίες εξέτασης, προσφυγής, είσπραξης και επιστροφής χρημάτων περιλαμβάνουν:

- Το δικαίωμα στην επαγγελματική και ευγενική μεταχείριση από τους υπαλλήλους της IRS.
- Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και την εμπιστευτικότητα σχετικά με φορολογικά θέματα.
- Το δικαίωμα να γνωρίζει ο φορολογούμενος γιατί η IRS ζητά πληροφορίες, πώς θα το χρησιμοποιήσει η IRS και τι θα συμβεί εάν δεν ζητηθεί η πληροφορία που ζητήθηκε.
- Ένα δικαίωμα εκπροσώπησης, με τον εαυτό του ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του.
- Το δικαίωμα προσφυγής σε διαφωνίες, τόσο εντός της IRS όσο και ενώπιον των δικαστηρίων.

Πώς ολοκληρώνει η IRS έναν έλεγχο

Ένας έλεγχος μπορεί να ολοκληρωθεί με τρεις τρόπους:

- **Καμία αλλαγή:** ένας έλεγχος στον οποίο έχουν τεκμηριωθεί όλα τα αντικείμενα που υπόκεινται σε έλεγχο και δεν έχει αποτελέσματα και καμία αλλαγή.
- **Συμφωνία :** Ένας έλεγχος όπου η IRS πρότεινε αλλαγές και ο φορολογούμενος τις κατανοεί και συμφωνεί.
- **Διαφωνά:** Έλεγχος όπου η IRS πρότεινε αλλαγές και ο φορολογούμενος τις κατανοεί και διαφωνεί.

Τι συμβαίνει όταν ο φορολογούμενος συμφωνεί με τα πορίσματα του ελέγχου

Εάν συμφωνεί ο φορολογούμενος με τα πορίσματα του ελέγχου, θα ζητηθεί να υπογράψει την έκθεση εξέτασης ή παρόμοιο έντυπο ανάλογα με τον τύπο του ελέγχου που διενεργήθηκε.

Εάν ο ελεγχόμενος δεν χρωστάει κάποιο ποσό, υπάρχουν αρκετές επιλογές πληρωμής.

Τι συμβαίνει όταν διαφωνεί ο φορολογούμενος με τα πορίσματα του ελέγχου

Εάν ο φορολογούμενος διαφωνεί, μπορείτε να ζητήσετε μια διάσκεψη με έναν διαχειριστή της IRS. Η IRS προσφέρει επίσης διαμεσολάβηση και δίνει το δικαίωμα στον φορολογούμενο να υποβάλει ένσταση αν υπάρχει αρκετός χρόνος για το καθεστώς των περιορισμών.

4.3 Έμμεσες τεχνικές έλεγχου (IRS)

Η έμμεση μέθοδος περιλαμβάνει τη χρήση έμμεσων αποδεικτικών στοιχείων για τον προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης με βάση το παραλειπόμενο εισόδημα, τα υπερεκτιμημένα έξοδα ή και τα δύο. Τα τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία είναι στοιχεία από τα οποία μπορούν να επιτευχθούν περισσότερα από ένα λογικά συμπεράσματα. Προκειμένου να υποστηριχθούν οι προσαρμογές για το πρόσθετο φορολογητέο εισόδημα, τόσο η αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων όσο και το εύλογο των συμπερασμάτων πρέπει να αξιολογούνται πριν από τον προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης.

Οι αναλυτικές αναθεωρήσεις και οι έλεγχοι των βιβλίων και των αρχείων του φορολογούμενου, όπως απαιτείται από τους ελάχιστους ελέγχους εισοδήματος, μπορούν να οδηγήσουν στον προσδιορισμό του πρόσθετου φορολογητέου εισοδήματος με βάση τα περιστατικά στοιχεία από τα οποία μπορεί να γίνει συμπεράσματα. Η ανάλυση οικονομικής κατάστασης και η ανάλυση τραπεζικού λογαριασμού δεν απαγορεύονται από το IRC 7602 (ε), Περιορισμός στη χρήση τεχνικών ελέγχου οικονομικού καθεστώτος, απλώς και μόνο επειδή μπορεί να προκύψει προσαρμογή στο φορολογητέο εισόδημα με έμμεσες (έμμεσες) αποδείξεις.

Παράδειγμα:

Οι δείκτες ελάχιστου εισοδήματος για μεμονωμένη επιχειρηματική απόδοση περιλαμβάνουν ανάλυση τραπεζικού λογαριασμού. Υπάρχει μια αναγνωρίσιμη δυνητική πηγή πρόσθετου φορολογητέου εισοδήματος. Τα αρχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση είναι οι δηλώσεις τραπεζικού λογαριασμού, οι οποίες συντάσσονται από τρίτο μέρος και είναι αξιόπιστα στοιχεία. Ο χαρακτηρισμός των πλεοναζόντων κεφαλαίων ως πρόσθετου φορολογητέου εισοδήματος είναι λογικό, διότι εντοπίζονται και εξαλείφονται οι καταθέσεις μη τοξικών κεφαλαίων.

Χρήση τυπικών έμμεσων τεχνικών για τον προσδιορισμό του εισοδήματος

Οι εξεταστές προειδοποιούν ότι η χρήση μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου θα καθοριστεί κατά περίπτωση. Η χρήση μιας επίσημης έμμεσης μεθόδου για τον πραγματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης δεν υποκαθιστά τη συμφιλίωση των βιβλίων που διατηρεί ο φορολογούμενος με τη φορολογική δήλωση. Ωστόσο, η χρήση μιας "επίσημης" έμμεσης μεθόδου δεν αποκλείεται από την παρουσίαση βιβλίων και αρχείων.

Πότε χρησιμοποιείται μια έμμεση μέθοδος ελέγχου ¹¹

Η χρήση μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου για τον πραγματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν η πραγματική εξέλιξη της υπόθεσης οδηγεί τον ελεγκτή στο συμπέρασμα ότι η φορολογική δήλωση του φορολογουμένου και τα βιβλία και τα αρχεία δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια το συνολικό φορολογητέο εισόδημα που και ο ελεγκτής έχει διαπιστώσει εύλογη πιθανότητα μη δηλωμένου εισοδήματος.

Ο ακόλουθος κατάλογος, ο οποίος δεν προορίζεται να περιλαμβάνει όλα τα περιστατικά, προσδιορίζει περιστάσεις οι οποίες, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό, θα υποστηρίζουν τη χρήση μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου.

- Μια ανάλυση οικονομικής κατάστασης που δεν μπορεί να εξισορροπηθεί. δηλ. τα γνωστά επιχειρηματικά και προσωπικά έξοδα του φορολογούμενου υπερβαίνουν τα αναφερόμενα έσοδα ανά απόδοση και δεν έχουν προσδιοριστεί οι μη επιτρεπόμενες πηγές κεφαλαίων για να εξηγήσουν τη διαφορά.
- Παρατυπίες στα βιβλία του φορολογούμενου και αδύναμοι εσωτερικοί έλεγχοι.
- Τα μεικτά ποσοστά κέρδους μεταβάλλονται σημαντικά από το ένα έτος στο άλλο ή είναι ασυνήθιστα υψηλά ή χαμηλά για το συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς ή τη βιομηχανία.

¹¹ INTERNATIONAL REVENUE MANUAL – Examination on Income Chapter 4.10.4.6.2.1 (05-27-2011)

- Οι τραπεζικοί λογαριασμοί του φορολογούμενου έχουν ανεξήγητα στοιχεία κατάθεσης.
- Ο φορολογούμενος δεν κάνει τακτικές καταθέσεις εισοδήματος, αλλά χρησιμοποιεί μετρητά.
- Μια ανασκόπηση των προηγούμενων και επόμενων χρήσεων του φορολογούμενου δείχνει σημαντική αύξηση της καθαρής θέσης που δεν υποστηρίζεται από τα αναφερόμενα έσοδα.
- Δεν υπάρχουν βιβλία και αρχεία. Οι εξεταστές θα πρέπει να καθορίσουν εάν υπήρχαν βιβλία και / ή αρχεία και αν υπάρχουν βιβλία και αρχεία για το προηγούμενο ή τα επόμενα έτη. Αν τα βιβλία και τα αρχεία έχουν καταστραφεί, πρέπει να καθοριστεί ποιος τους κατέστρεψε, γιατί και πότε.
- Καμία μέθοδος λογιστικής δεν χρησιμοποιήθηκε τακτικά από τον φορολογούμενο ή η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε δεν αντικατοπτρίζει σαφώς το εισόδημα.

Επιλογή μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου¹²

Η επιλογή μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου είναι κρίσιμη για τον αποτελεσματικό και αποτελεσματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης. Για παράδειγμα, παρόλο που χρησιμοποιούνται συχνά η μέθοδος των τραπεζικών καταθέσεων και των ταμειακών δαπανών και η μέθοδος προέλευσης και εφαρμογής των αμοιβαίων κεφαλαίων, δεν είναι οι αποτελεσματικότερες μέθοδοι εάν δεν κατατεθούν μετρητά ή / και οι ταμειακές δαπάνες δεν μπορούν να προσδιοριστούν εκτός εάν δηλωθεί οικειοθελώς από τον φορολογούμενο. Ρεαλιστικά, μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστούν σημαντικές προσωπικές εξαγορές ή δαπάνες που ο φορολογούμενος σκόπιμα καμουφλάρεται. Αυτές οι αδυναμίες μπορούν να ξεπεραστούν χρησιμοποιώντας μια τυπική έμμεση μέθοδο που βασίζεται στις επιχειρηματικές δραστηριότητες του φορολογούμενου για να κάνει τον πραγματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης. δηλ. τη μέθοδο σήμανσης ή τη μέθοδο μονάδας και όγκου.

Οι ακόλουθοι παράγοντες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου:

- Ο τομέας της βιομηχανίας ή της αγοράς στην οποία λειτουργεί ο φορολογούμενος.
- Τα αποθέματα είναι μια βασική δραστηριότητα παραγωγής εισοδήματος.

¹² INTERNATIONAL REVENUE MANUAL – Examination on Income Chapter 4.10.4.6.2.2 (06-01-2004)

- Οι προμηθευτές μπορούν να προσδιοριστούν ή / και τα εμπορεύματα αγοράζονται από περιορισμένο αριθμό προμηθευτών.
- Οι τιμές των εμπορευμάτων ή / και των υπηρεσιών είναι λογικά συνεπείς.
- Ο όγκος παραγωγής και η ποικιλία των προϊόντων.
- Διαθεσιμότητα και πληρότητα των βιβλίων και των αρχείων του φορολογούμενου.
- Οι τραπεζικές πρακτικές του φορολογούμενου.
- Η χρήση του χρήματος από τον φορολογούμενο για την καταβολή των εξόδων.
- Οι δαπάνες υπερβαίνουν το εισόδημα.
- Σταθερότητα των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.
- Σταθερότητα της καθαρής θέσης για πολλά έτη υπό έλεγχο.

Τεκμηρίωση της Απόφασης για χρήση τυπικής έμμεσης Μεθόδου¹³

Οι λόγοι για τους οποίους επεκτάθηκε η εξέταση του εισοδήματος ώστε να συμπεριληφθεί η χρήση μιας επίσημης έμμεσης μεθόδου για τον πραγματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης θα πρέπει να τεκμηριώνονται στις ετικέτες εργασίας, καθώς και για ποιο λόγο επιλέχθηκε συγκεκριμένη μέθοδος. Οι σημειώσεις στο φύλλο ελέγχου δεν επαρκούν. Η τεκμηρίωση πρέπει να περιλαμβάνει μια αναφορά που να εξηγεί πώς τα αποδεικτικά στοιχεία του φακέλου καταδεικνύουν την πιθανότητα μη δηλωθέντος εισοδήματος και δικαιολογούν τη χρήση μιας τυπικής έμμεσης μεθόδου.

Η τεκμηρίωση πρέπει να περιλαμβάνει ειδικότερα:

- Περίληψη των πραγματικών περιστατικών που αφορούν την απόφαση,
- Τις διαδικασίες και τις τεχνικές ελέγχου που χρησιμοποιήθηκαν μέχρι τότε,
- Οι παρατηρήσεις του διαχειριστή (εάν χρειάζεται),
- Κάθε άλλη πληροφορία σχετική με την απόφαση και τα συμπεράσματα που προκύπτουν
- Έγγραφα πιθανών πηγών φορολογητέου εισοδήματος. Δεν είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί η συγκεκριμένη πηγή, αλλά μόνο να υποδειχθεί η πιθανότητα για πιθανές πηγές φορολογητέου εισοδήματος. Στο βαθμό που μπορούν να εντοπιστούν οι πιθανές πηγές, τόσο πιο αξιόπιστα θα είναι τα αποτελέσματα μιας επίσημης έμμεσης μεθόδου. Πιθανές πηγές μπορούν να αποδειχθούν α) Αποδεικνύοντας ότι η επιχείρηση του φορολογούμενου είχε την ικανότητα να παράγει περισσότερες ακαθάριστες εισπράξεις, β) Με συγκρίσεις με

¹³ INTERNATIONAL REVENUE MANUAL – Examination on Income Chapter 4.10.4.6.2.3 (05-27-2011)

την πάροδο του χρόνου. Η τεκμηρίωση θα πρέπει να συνταχθεί ταυτόχρονα με την απόφαση, δηλαδή πριν χρησιμοποιηθεί μια επίσημη έμμεση μέθοδος για να κάνετε τον πραγματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης.

4.4 Τυπικές Έμμεσες Μέθοδοι ελέγχου¹⁴

Οι τυπικές έμμεσες μέθοδοι είναι οι τεχνικές ελέγχου που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης με βάση το ποσό του μη δηλωμένου εισοδήματος.

IRM 4.10.4.6.3, Μέθοδος προέλευσης και εφαρμογής των αμοιβαίων κεφαλαίων

IRM 4.10.4.6.4, Μέθοδος τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά

IRM 4.10.4.6.5, Μέθοδος περιθωρίου

IRM 4.10.4.6.6, Μέθοδος μονάδας και όγκου

IRM 4.10.4.6.7, Μέθοδος καθαρής θέσης

Μέθοδος προέλευσης και εφαρμογής των αμοιβαίων κεφαλαίων Η μέθοδος αυτή συνεπάγεται την ανάλυση των ταμειακών ροών του φορολογούμενου και τη σύγκριση όλων των γνωστών δαπανών με όλους γνωστές αποδείξεις για την περίοδο ελέγχου. Οι καθαρές αυξήσεις και μειώσεις σε στοιχεία ενεργητικού και παθητικού λαμβάνονται υπόψη μαζί με μη ανιχνεύσιμες δαπάνες και αφορολόγητες αποδείξεις. Η υπέρβαση των δαπανών σε σχέση με το άθροισμα των αναφερόμενων και μη καταβλητέων το εισόδημα είναι το μη δηλωμένο φορολογητέο εισόδημα.

Μέθοδοι τραπεζικών καταθέσεων και ταμειακών δαπανών: Αυτή η μέθοδος υπολογίζει το πραγματικό φορολογητέο εισόδημα, δείχνοντας τι συνέβη με τα κεφάλαια του φορολογούμενου. Βασίζεται στη θεωρία ότι εάν ένας φορολογούμενος λάβει χρήματα, μόνο δύο πράγματα μπορούν να συμβούν: μπορεί είτε να τα καταθέσει την τράπεζα είναι να τα δαπανήσει. Η μέθοδος των τραπεζικών καταθέσεων και των ταμειακών δαπανών βασίζεται στην αρχή ότι τα ληφθέντα χρήματα πρέπει είτε να κατατεθούν είτε να δαπανηθούν. Η προσέγγιση αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη αν μια ανάλυση των τραπεζικών λογαριασμών και των ταμειακών δαπανών ενός φορολογούμενου δείχνει μια πιθανότητα αδήλωτου

¹⁴ INTERNATIONAL REVENUE MANUAL – Examination on Income Chapter 4.10.4.2.9

εισοδήματος και ο φορολογούμενος πραγματοποιεί τακτικές πληρωμές σε τραπεζικούς λογαριασμούς που φαίνεται να προέρχονται από φορολογητέα πηγή. Λεπτομερής ανάλυση όλων των τραπεζικών καταθέσεων σε επιχειρηματικούς και προσωπικούς λογαριασμούς, λογαριασμούς δανείων και λογαριασμούς που τηρούνται με πιστωτικές ενώσεις, επενδυτικές εταιρείες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που μπορεί να διατηρηθεί ή να ελεγχθεί από τον φορολογούμενο, παρέχει στον ελεγκτή ένα ποσό για τις συνολικές καταθέσεις. Οι μη φορολογητέες εισπράξεις, π.χ. δάνεια, δώρα, κληρονομίες, αφαιρούνται όταν ο φορολογούμενος είναι σε θέση να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία για τις εν λόγω αποδείξεις, δίνοντας στον ελεγκτή καθαρό εισπρακτέο ποσό που έχει κατατεθεί. Για την κατάρτιση αποδείξεων που δεν έχουν κατατεθεί, πρέπει να καταλογιστούν οι ταμειακές δαπάνες. Τα έξοδα του επιτηδείου που εμφανίζονται στη δήλωση αλλά δεν καταβάλλονται από τραπεζικούς λογαριασμούς θεωρούνται ότι έχουν καταβληθεί με μετρητά. Οι αγορές μετρητών κεφαλαιουχικών στοιχείων και οι επιστροφές δανείων σε μετρητά, προσωπικές και επιχειρηματικές, τα προσωπικά έξοδα που καταβάλλονται με μετρητά και οι αυξήσεις σε μετρητά πρέπει να καθοριστούν μέσω μιας εμπειρισταωμένης ανάλυσης των οικονομικών υποθέσεων του φορολογούμενου. Οποιαδήποτε μη φορολογητέα μετρητά, για παράδειγμα, τα δάνεια, οι αναλήψεις από λογαριασμούς ή τα δώρα που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση των παραπάνω πληρωμών, εφόσον τεκμηριώνονται από τον φορολογούμενο, αφαιρούνται για τον προσδιορισμό των φορολογητέων ακαθάριστων εισπράξεων.

Μέθοδος περιθωρίου: Αυτή η μέθοδος παράγει μια ανασυγκρότηση του εισοδήματος βάσει της χρήσης των ποσοστών ή λόγων που θεωρούνται τυπικοί για την επιχείρηση υπό εξέταση, προκειμένου να ολοκληρώσει τον πραγματικό προσδιορισμό της φορολογικής υποχρέωσης. Αποτελείται από μια ανάλυση των πωλήσεων ή / και το κόστος των πωλήσεων και την εφαρμογή κατάλληλου ποσοστού του περιθωρίου για να φθάσει στις ακαθάριστες εισπράξεις του φορολογούμενου. Η ισχύς της μεθόδου θα εξαρτηθεί από την αξιοπιστία των ποσοστιαίων αριθμών που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς. Αν και τα πρότυπα του κλάδου και οι αναφορές σε παρόμοιες επιχειρηματικές καταστάσεις μπορούν να αποτελέσουν καλό οδηγό για τα χρησιμοποιούμενα προστιθέμενα κέρδη, ακόμη και αν οι λογαριασμοί του φορολογούμενου είναι ελλιπείς, η ανάλυση των δευτερευόντων αρχείων συχνά θα παρέχει καλύτερη ένδειξη των πραγματικών περιθωρίων κέρδους που υιοθετούνται στην επιχείρηση του εν λόγω φορολογούμενου. Για παράδειγμα, τα ποσοστά μικτού κέρδους μπορούν να

προσδιοριστούν συγκρίνοντας τα τιμολόγια αγοράς με τα τιμολόγια πωλήσεων, αναλύοντας τους τιμοκαταλόγους, εξετάζοντας τα αρχεία απογραφής, τα βιβλία παραγγελιών, τις τιμές των ραφιών και άλλα παρόμοια δεδομένα. Αν μπορεί να αποδειχθεί ότι ο φορολογούμενος εφαρμόζει με συνέπεια το ίδιο περιθώριο, ιδίως όσον αφορά τους λιανοπωλητές περιορισμένου φάσματος αγαθών, θα είναι δύσκολο για τον φορολογούμενο να αντικρούσει τους υπολογισμούς με βάση αυτή τη μεθοδολογία (Biber 2010).

Μέθοδος μονάδας και όγκου : Σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να προσδιοριστούν ή να επαληθευτούν τα μεικτά έσοδα μιας επιχείρησης με την εφαρμογή της τιμής πώλησης ως προς τον όγκο των εργασιών που πραγματοποιούνται . Ο αριθμός μονάδων ή ο όγκος των εργασιών που πραγματοποίησε ο φορολογούμενος θα μπορούσε να καθορίζεται από τα βιβλία του φορολογούμενου καθώς τα υπό εξέταση αρχεία μπορεί να είναι επαρκή ως προς το κόστος των πωληθέντων αγαθών ή των εξόδων. Η χρήση αυτής της μεθόδου προσφέρεται σε εκείνες τις επιχειρήσεις στις οποίες χρησιμοποιούνται μόνο λίγοι τύποι ειδών ή υπάρχει μικρή διακύμανση στον τύπο της παρεχόμενης υπηρεσίας. Εάν ο ελεγκτής μπορεί να καθορίσει τον όγκο των εισροών ή των εκροών που διαχειρίζεται ο φορολογούμενος και μπορεί να καθορίσει την τιμή μιας μονάδας ή κέρδος ανά μονάδα, η μέθοδος θα παρέχει μια εύλογα ακριβή εκτίμηση του εισοδήματος του φορολογούμενου χωρίς την πολυπλοκότητα της πλήρους ανασυγκρότησης των οικονομικών υποθέσεων του φορολογούμενου. Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των ακαθάριστων εσόδων στον υπολογισμό τόσο των έμμεσων όσο και των άμεσων φορολογικών υποχρεώσεων.

Μέθοδος καθαρής θέσης : Αυτή η μέθοδος βασίζεται στη θεωρία όπου η αύξηση της καθαρής θέσης του φορολογούμενου κατά τη διάρκεια ενός φορολογητέου έτους, προσαρμοσμένου για τα μη εκπιπόμενα έξοδα και το αφορολόγητο εισόδημα, πρέπει να προκύπτει από το πραγματικό φορολογητέο εισόδημα. Αυτό η μέθοδος απαιτεί πλήρη ανασυγκρότηση του οικονομικού ιστορικού του φορολογούμενου, δεδομένου ότι η κυβέρνηση πρέπει να λογοδοτεί για όλα τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τις μη εκπιπόμενες τις δαπάνες και τις μη εισοδηματικές πηγές κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου.

(Σημείωση: Αυτές οι μέθοδοι μπορεί να είναι γνωστές με διαφορετικά ονόματα σε διάφορες χώρες.).

Για ευκολία συνοχής και πληρότητας, μια τυποποιημένη περιγραφή αυτών μεθόδων και όταν η χρήση τους είναι η πλέον κατάλληλη προέκυψε από τον επίσημο έλεγχο της υπηρεσίας εσωτερικών εσόδων (IRS) των ΗΠΑ.

Οι τυπικές έμμεσες μέθοδοι είναι επίσης γνωστές ως τεχνικές ελέγχου του χρηματοοικονομικού καθεστώτος. Σε βάθος ανάλυση του πραγματικού κόστους που απαιτεί την εκτεταμένη συλλογή λεπτομερών πληροφοριών, και με την επιφύλαξη του άρθρου IRC 7602 το οποίο ορίζει ότι «ο Γραμματέας δεν χρησιμοποιεί τεχνικές οικονομικής κατάστασης ή οικονομικής πραγματικότητας για να διαπιστώσει την ύπαρξη λαθραίων εισοδημάτων οποιουδήποτε φορολογούμενου, εκτός εάν ο Γραμματέας έχει εύλογη ένδειξη ότι υπάρχει πιθανότητα τέτοιου μη δηλωμένου εισοδήματος».

Οι τυπικές έμμεσες μέθοδοι είναι κατάλληλες όταν τα βιβλία και τα αρχεία του φορολογούμενου λείπουν, είναι ελλιπή ή εντοπίζονται παρατυπίες, και όταν η ανάλυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης υποδεικνύει σημαντική ανισορροπία των ταμειακών ροών, αφού ληφθούν υπόψη άλλες προσαρμογές που διαπιστώθηκαν κατά την εξέταση.

Η IRS εντόπισε διάφορες πηγές που χρησιμοποιούν οι ελεγκτές του προκειμένου να προβεί σε εκτιμήσεις των προσωπικών εξόδων των φορολογουμένων. Αυτά είναι:

Εθνικά πρότυπα επιτρεπόμενων δαπανών διαβίωσης (ALE): Τα επιτρεπόμενα έξοδα διαβίωσης για τις ηπειρωτικές ΗΠΑ, τη Χαβάη και την Αλάσκα είναι χάρτες που συνοψίζουν τι ξοδεύουν οι Αμερικανοί με βάση το εισόδημα, τον αριθμό των ατόμων ανά το νοικοκυριό και το στοιχείο εξόδων. *Γραφείο Στατιστικής Εργασίας (BLS) Έρευνα καταναλωτικών δαπανών*:

Η Έρευνα για τις Καταναλωτικές Δαπάνες παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα επιτρεπόμενα ποσά όπως οι μέσες ετήσιες δαπάνες προσωπικής ζωής που χρησιμοποιεί η IRS για να αναπτυχθεί εθνικά πρότυπα.¹⁵

Γραφείο απογραφής: Οι πληροφορίες από την απογραφή χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των τοπικών δαπανών για στέγαση, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και μεταφορά.¹⁶ Επιπλέον, η εφαρμογή αυτών των μεθόδων υποστηρίζεται από την αυτοματοποιημένη πρόσβαση των ελεγκτών σε πληροφορίες τρίτων που έλαβε η IRS στο πλαίσιο της υποχρεωτικής υποβολής εκθέσεων. Το IRS λαμβάνει πάνω από 1,5

¹⁵ <http://www.bls.gov/>

¹⁶ <http://www.census.gov>

δισεκατομμύρια αναφορές ετησίως ότι εκτός από την κάλυψη των μισθών, των τόκων και των κατανεμημένων εσόδων καλύπτουν επίσης μία μεγάλη ποικιλία άλλων κατηγοριών εσόδων (π.χ. κατανεμημένες συμβουλές, τόκοι υποθηκών καταβληθέντες, αποταμιευτικά, συνταξιοδοτικά, αποζημιώσεις, κέρδη κεφαλαίου, πωλήσεις ακινήτων, ακαθάριστες διανομές, μετοχές και ομόλογα, βραχυπρόθεσμο κεφαλαιακό κέρδος και μακροπρόθεσμο κεφαλαιακό κέρδος). Πληροφορίες αυτού του είδους βοηθούν το ελεγκτικό προσωπικό στις έρευνές τους και μπορεί να διευκολύνει τη χρήση έμμεσων μεθόδων μέτρησης (OECD 2006).

4.5 HMRC (HM Revenue and Customs)

Ο σκοπός της Βασιλικής Υπηρεσίας Προσόδων και Τελωνείων (HMRC) είναι η συλλογή φόρων και δασμούς από περισσότερα από 45 εκατομμύρια άτομα και πέντε εκατομμύρια επιχειρήσεις. Επίσης, η υπηρεσία καταβάλλει φορολογικές πιστώσεις σε περίπου 3,8 εκατομμύρια οικογένειες και 6,8 εκατομμύρια παιδιά και υποστηρίζει περίπου 12,9 εκατομμύρια παιδιά στο Ηνωμένο Βασίλειο μέσω του προγράμματος «Child Benefit» Η συντριπτική πλειονότητα των φορολογουμένων επιδιώκουν την πληρωμή του ορθού ποσού φόρου που τους αναλογεί να πληρώσουν έτσι ώστε να χρηματοδοτηθούν οι δημόσιες υπηρεσίες του Ηνωμένου Βασιλείου.¹⁷

Η στρατηγική της υπηρεσίας περιλαμβάνει:

- την κατάταξη των πελατών ανά τύπο και μέγεθος και την προσαρμογή στην παροχή των υπηρεσιών των πελατών με βάση τις συμπεριφορές, τις δυνατότητες και το επίπεδο κινδύνου
- να προωθηθεί τη συμμόρφωση και να αποτραπεί η μη συμμόρφωση όσο το δυνατόν νωρίτερα στην σχέση του κάθε πελάτη με την υπηρεσία, ενώ σε περίπτωση της εκ προθέσεως μη ανταπόκρισης η υπηρεσία θα αντιδράσει δυναμικά

¹⁷ HMRC Annual Report and Accounts 2017-18

- Να μειώσει την πιθανότητα των διαφορών μεταξύ των φορολογουμένων βοηθώντας περισσότερους πελάτες να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους, αλλά όπου υπάρχουν διαφορές η για την επίλυσή τους η υπηρεσία πρέπει να αναζητά με συμφωνία ή μέσω διαμεσολάβησης ανάλογα ποιος από τους δύο τρόπους εξασφαλίζει καλύτερα τον οφειλόμενο νόμιμο φόρο.

Η HMRC πραγματοποιεί τακτικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την ενθάρρυνση της φορολογικής συνείδησης, με στόχο τους τομείς υψηλού κινδύνου. Αυτές οι εκστρατείες είναι πολύ σημαντικές ως προληπτικές ενέργειες παράλληλα με τις δραστηριότητες που διεξάγει η HMRC στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει το δεύτερο πιο αποδοτικό φορολογικό σύστημα στο G20 μετά τον Καναδά σύμφωνα με την παγκόσμια τράπεζα.

Η HMRC έχει αναπτύξει μια σειρά εκθέσεων από επιχειρήσεις που σχετίζονται με την βιομηχανία. γνωστές ως "Πακέτα τακτικών πληροφοριών" (Tactical Information Packages). Αυτές οι αναφορές εξηγούν τον τρόπο λειτουργίας μιας βιομηχανίας και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις και τις τάσεις της. Οι βιομηχανίες που κατέχουν οι εκθέσεις της HMRC τείνουν να είναι αυτές που από την εμπειρία δεν ήταν συμβατές. Οι εκθέσεις χρησιμοποιούνται για να παρέχουν υπόβαθρο για μια βιομηχανία πριν ο ερευνητής αρχίσει έναν φορολογικό έλεγχο. Χρησιμοποιούνται επίσης για να βοηθήσουν τους ερευνητές να δημιουργήσουν «μοντέλα οικονομικών επιχειρήσεων (BEM)». Σε καταστάσεις όπου τα αρχεία ενός φορολογούμενου δεν κρίνονται ικανά προς έλεγχο ο ερευνητής χρησιμοποιεί τα μοντέλα αυτά. Επίσης καθορίζει τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για να σχεδιάσει το μοντέλο με το οποίο ο φορολογούμενος χρησιμοποιεί για να δημιουργήσει μια εκτίμηση του εισοδήματος.

Τα BEMs είναι αποτελεσματικά σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν αρκετές πληροφορίες, αλλά μεγάλο μέρος των πληροφοριών που απαιτούνται για την κατάρτιση επιχειρηματικού μοντέλου προέρχεται από τον φορολογούμενο ο οποίος εκθέτει τα οικονομικά δεδομένα της επιχείρησής του στον ελεγκτή. Ωστόσο, αν διαπιστωθούν γεγονότα πριν ο φορολογούμενος ενημερωθεί για το τι επιθυμεί να κάνει ο ελεγκτής, μπορούν να γίνουν ακριβείς εκτιμήσεις. Τα "Πακέτα τακτικών πληροφοριών" προετοιμάζονται από τη Μονάδα Επιχειρηματικών Πληροφοριών (BIU) στο πλαίσιο της Εθνικής Συμμόρφωσης. Ο ρόλος της εν λόγω μονάδας είναι η ενημέρωση σχετικά με τους τομείς και τα επαγγέλματα του

εμπορίου, που συμπεριλαμβάνουν και δεδομένα σχετικά με τις αγορές, τους πελάτες, τον ανταγωνισμό, τη νομοθεσία και τους δείκτες απόδοσης αναφοράς κτλπ). Η BIU συμβάλλει επίσης στον εντοπισμό των τομέων κινδύνου συμμόρφωσης στο εμπόριο και παρουσιάζει ιδέες για τη μεθοδολογία του έργου και τις ευκαιρίες βελτίωσης της συμμόρφωσης στους διάφορους κλάδους, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον πλούτο των διαθέσιμων πληροφοριών στο HMRC. Οι εσωτερικοί ερευνητές ενημερώνουν τα TIPS χρησιμοποιώντας την ανατροφοδότηση και γνώση από τις ομάδες έρευνας στο πλαίσιο της Τοπικής Συμμόρφωσης, καθώς και την εμπειρία των φοροτεχνικών και των εξωτερικά διαθέσιμων δεδομένων. Υπάρχει αυξανόμενη χρήση συμβούλων του τομέα του εμπορίου που απασχολούνται από τον ιδιωτικό τομέα με βραχυπρόθεσμες συμβάσεις. Η BIU έχει μια σειρά από περίπου 220 TIP. Από αυτά περίπου το 70% είναι διαθέσιμο στην τοποθεσία Intranet IR. Παρόλο που τα TIPS είναι επί του παρόντος διαθέσιμα στο Intranet, προγραμματίζεται ένα σταδιακό πρόγραμμα εργασίας για την τοποθέτηση ενός αριθμού TIPS στο Διαδίκτυο. Υπάρχει ένα ισχυρό πρόγραμμα συντήρησης και η επιλογή της διαδικασίας TIP όπου έχει τεθεί σε εφαρμογή και μπορεί να λάβει υπόψη τις αλλαγές στις προτεραιότητες και τα θέματα που προέρχονται από την εθνική συμμόρφωση.¹⁸

¹⁸ Strengthening Tax Audit Capabilities Innovative Approaches to Improve the Efficiency and Effectiveness of Indirect Income Measurement Methods OECD 2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

5.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα παραθέσουμε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου θα εφαρμόσουμε τις τρεις μεθόδους των έμμεσων τεχνικών ελέγχου που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία, καθώς και την μελέτη της περίπτωσης εφαρμογής των έμμεσων τεχνικών στις ΗΠΑ μέσω της IRS. Στην συνέχεια θα γίνει μια προσπάθεια σύγκρισης των τριών μεθόδων που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα με αυτές των άλλων χωρών έτσι ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα.

5.2 Μελέτη Περίπτωσης

Ο κ. Χ διατηρεί ατομική επιχείρηση στην Ελλάδα από το 1994 η οποία τηρεί απλογραφικά βιβλία και δραστηριοποιείται στον τομέα του εμπορίου ειδών χρυσοχοΐας και αργυροχρυσοχοΐας. Στις 15/04/2018 του κοινοποιείται εντολή ελέγχου για το φορολογικό έτος 2016 με βάση τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου. Η φορολογική διοίκηση διαπιστώνει μέσω της άμεσης μεθόδου προσδιορισμού των κερδών βάση των φορολογικών βιβλίων και των στοιχείων του τα εξής:

Ακαθάριστα έσοδα φορολογικού έτους 2016 : 350.000€ από τα οποία 190.000€ ήταν πωλήσεις τοις μετρητοίς οι οποίες εισπράχθηκαν μέσω του επαγγελματικού τραπεζικού λογαριασμού με iban GR5653214785321359532565123 και 160.000€ επί πιστώσει.

Οι δαπάνες της οντότητας ήταν 40.000€ εκ των οποίων 15.000€ ήταν μετρητοίς και 25.000€ επί πιστώσει.

Οι αγορές της οντότητας ήταν 60.000€ από τα οποία 30.000€ μετρητοίς και 30.000€ επί πιστώσει.

Στις 28/12/16 εισέπραξε προκαταβολή έναντι πωλήσεων για το επόμενο έτος 20.000€

Το σύνολο των τραπεζικών πιστώσεων μετά την επεξεργασία των τραπεζικών δεδομένων ήταν 1950.000 € Μέσω της επεξεργασίας των ελέγχων από το τραπεζικό σύστημα

διαπιστώθηκε ότι το ποσό των 900.000€ είναι μεταφορές μεταξύ των τραπεζικών λογαριασμών του ελεγχόμενου.

Ο κ X μεταβίβασε ένα ακίνητο αξίας 200.000€ και το αντίτιμο κατατέθηκε στον προσωπικό του τραπεζικό λογαριασμό.

Στις 20/08/16 η τράπεζα του εγκρίνει δάνειο ποσού 300.000 € το οποίο εκταμιεύεται

Στις 10/09/16 αγοράστηκε οικοπέδο αξίας 50.000€ χωρίς η εξόφληση να γίνει μέσω τραπεζικού συστήματος .Επίσης την ίδια περίοδο διαπιστώθηκε πώληση ΙΧ αυτοκινήτου 9.000 € τα οποία δεν κατατέθηκαν σε τραπεζικό λογαριασμό.

Ο ελεγχόμενος κατέβαλε για φόρους 9.000€

Ο ελεγχόμενος κατέβαλε το έτος 2016 για προσωπικές δαπάνες το ποσό των 15000 με μετρητά. Για το έτος 2016 εισέπραξε ενοίκια 30.000.€

Ο κ. X συμμετείχε στην αύξηση κεφαλαίου της εταιρίας FOREVER GOLD ΑΕ με το ποσό των 200.000€ μετρητά.

Στο «Ερωτηματολόγιο τρόπου διαβίωσης μεταβολών υποχρεώσεων της ΠΟΛ 171/2013 δηλώθηκαν μετρητά στο χέρι του κ. X στις 31/12/15 ύψους 150.000€και την 31/12/2016 60.000€. Τα αντίστοιχα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών στις 31/12/2015 ήταν 870.000 € και στις 31/12/2016 ήταν 2.000.000 €.

Έλεγχος Περίπτωσης με Βάση την τεχνική τραπεζικών καταθέσεων

Με βάση την κλασική άμεση μέθοδο προσδιορισμού του αποτελέσματος ο κ. X θα έπρεπε να προσκομίσει τα αντίστοιχα βιβλία και στοιχεία για το έτος 2016 βάσει της εντολής ελέγχου που του κοινοποιήθηκε καθώς και τις αντίστοιχες περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ και λοιπών φορολογιών του έτους. Στην συνέχεια θα έπρεπε να προσκομίσει την Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος του ελεγχόμενου έτους μαζί με τα αντίστοιχα παραστατικά από τα οποία προκύπτει η ακρίβεια των αναγραφέντων ποσών στους αντίστοιχους κωδικούς των δηλώσεων. Τα περισσότερα από τα παραπάνω στοιχεία που παραθέσαμε ως εξωτερικές πληροφορίες δεν θα αξιοποιούνταν από τον έλεγχο καθώς για τα περισσότερα αρκεί μία βεβαίωση η ένα παραστατικό για να γίνουν αποδεκτά (πχ για το ποσό του δανείου αρκεί η βεβαίωση της τράπεζας η για την αγορά του οικοπέδου αρκεί μόνο το σχετικό συμβόλαιο). Τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών καθώς και οι προσωπικές δαπάνες του ελεγχόμενου με μετρητά δεν θα αποτελούσαν αντικείμενο ελέγχου. Ακόμα και στην περίπτωση που ο έλεγχος των βιβλίων της ατομικής του επιχείρησης δεν θα είχε καποίο αποτέλεσμα απόκρυψης φορολογητέας ύλης, πιθανότατα να φορολογούνταν με βάση τα

τεκμήρια διαβίωσης εάν αυτά ήταν υψηλότερα από το πραγματικό του εισόδημα από όλες τις πηγές με βάση όσα προβλέπει ο Ν.4172/13.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία η φορολογική διοίκηση θα πρέπει κατά την διενέργεια προσδιορισμού φορολογητέας ύλης με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού, επιλέγεται η τεχνική ελέγχου που κρίνεται προσηφορότερη για το δημόσιο συμφέρον. Για την ευκολότερη κατανόηση της παραπάνω περίπτωσης αλλά και για την εξαγωγή καλύτερων συμπερασμάτων, ο έλεγχος θα πραγματοποιηθεί και με τις τρεις έμμεσες τεχνικές ελέγχου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

	ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΕ ΜΕΤΡΗΤΑ		
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΟΡΦΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ (ελεγχόμενης περιόδου)		1.950.000 €
	ΜΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΣΕ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ		150.000 €
μείον			
μείον	ΠΟΣΑ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ		300.000 €
μείον	ΣΥΜΨΗΦΙΣΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ		
μείον	ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΛΠ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΚΑΘΑΡΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		900.000 €
€	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ		600.000 €
€	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΑΘΑΡΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΟΥΝ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟ		600.000 €
πλέον	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (μετρητοίς)		15.000 €
πλέον	ΑΓΟΡΕΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΡΩΤΩΝ Ή ΒΟΗΘ. ΥΛΩΝ		60.000 €
πλέον	Κ.ΛΠ. ΕΙΔΩΝ (μετρητοίς)		
πλέον	ΑΓΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ (μετρητοίς)		50.000 €
πλέον	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ/ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (μετρητοίς)		15.000 €
	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ, ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΚΑΘΕ		9.000 €
πλέον	ΜΟΡΦΗΣ (μετρητοίς)		
πλέον	ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ/ΜΕΙΩΣΗ ΧΡΕΩΝ με μετρητά		
	ΑΥΞΗΣΗ/ΜΕΙΩΣΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ		-90.000 €
πλέον	ΠΕΡΙΟΔΟΥ (μετρητοίς)		
πλέον	ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ σε μετρητά		200.000 €
€	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΘΕΝΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		859.000 €
μείον	ΜΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΣΟΔΑ ΠΟΥ ΔΕΝ		9.000 €
μείον	ΑΥΞΗΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΕΝΑΝΤΙ ΕΣΟΔΩΝ ΕΠΟΜΕΝΟΥ/ΝΩΝ ΕΤΟΥΣ/ΩΝ		20.000 €
πλέον	ΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΕΝΑΝΤΙ ΕΣΟΔΩΝ ΕΠΟΜΕΝΟΥ/ΝΩΝ ΕΤΟΥΣ/ΩΝ		
πλέον	ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ (π.χ πωλήσεις με πίστωση)		160.000 €
μείον	ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ (π.χ πωλήσεις με πίστωση)		
€	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ (Α)		990.000 €
			350.000 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΛΩΘΕΝΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠ'Ο		
€	ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ (Β1)		
			30.000 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ		
€	ΔΗΛΩΣΗ (Β2) πλην της ελεγχόμενης δραστηριότητας		
€	ΔΙΑΦΟΡΑ (Α)-(Β1)-(Β2)		610.000 €

Έλεγχος με βάση την τεχνική των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 1⁰

Το σύνολο των ετησίων ακαθάριστων εσόδων βάσει της τεχνικής των τραπεζικών καταθέσεων είναι: 990.000 € ενώ το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων από την άσκηση της ελεγχόμενης δραστηριότητας στην φορολογική δήλωση είναι 350.000€. Εάν σε αυτό προσθέσουμε και το σύνολο των λοιπών εισοδημάτων (30.000 €) στην φορολογική δήλωση πλην της ελεγχόμενης δραστηριότητας τότε παρατηρούμε ότι υπάρχει μία διαφορά της τάξης των 610.000 ευρώ. Ο φορολογούμενος κ. Χ θα κληθεί να δικαιολογήσει αυτή την διαφορά που προέκυψε. Εάν δεν θα μπορέσει να την τεκμηριώσει στον ελεγκτή τότε θα φορολογηθεί για αυτό το επιπλέον ποσό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4:

Σχηματική Αποτύπωση Ανάλυσης Ύψους Τραπεζικών Καταθέσεων & Δαπανών σε Μετρητά

Συνολικές καταθέσεις (σε προσωπικούς και επαγγελματικούς λογαριασμούς)
ΣΥΝ Δαπάνες σε μετρητά (προσωπικές, επαγγελματικές, κεφαλαίου)
ΣΥΝ Μετρητά εις χείρας
ΜΕΙΟΝ Μη φορολογούμενα έσοδα και συμψηφισμοί (μεταφορές μεταξύ λογ/σμων, δάνεια)
ΙΣΟΝ Ακαθάριστα έσοδα ελέγχου
ΜΕΙΟΝ Ακαθάριστα έσοδα δηλωθέντα
ΙΣΟΝ Απόκρυψη φορολογητέας ύλης

Πηγή: Biber E., (2010), «Revenue Administration: Taxpayer Audit — Use of Indirect Methods», IMF, p.4

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΕΜΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ			
	ΧΡΗΣΗ 1/1/16 -31/12/2016		ΧΡΗΣΗ 1/1/16-31/12/16
I. ΠΗΓΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ/ΕΣΟΔΩΝ		II. ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ	
1.Υπόλοιπα χρηματοπιστωτικών λογαριασμών στην έναρξη της οικογενειακοί, επαγγελματικοί)	870.000 €	1.Υπόλοιπα χρηματοπιστωτικών λογαριασμών στη λήξη της οικογενειακοί, επαγγελματικοί)	2.000.000 €
2. Διαθέσιμα μετρητά ή και το Υπόλοιπο ταμείου στην έναρξη της ελεγχόμενης χρήσης (Ατομική επιχ/ση με βιβλία Γ' κατηγορίας ή διπλογραφικά του ΚΦΑΣ).	159.000 €	2. Διαθέσιμα μετρητά ή και το ελεγχόμενης χρήσης (Ατομική επιχ/ση με βιβλία Γ' κατηγορίας διπλογραφικά του ΚΦΑΣ).	60.000 €
3. Αναλήψεις από επιχείρηση/εις		3. Εισφορές σε Λογαριασμούς επιχείρησης/σεων	200.000 €
4.Ακαθάριστα Έσοδα από επαγγελματική δραστηριότητα	350.000 €	4. Ποσά συμμετοχής στο κεφάλαιο κάθε μορφής επιχειρήσεων	
5. Έσοδα από λουπές πηγές	30.000 €	5. Αγορές περιουσιακών στοιχείων (προσωπικών/επαγγελματικών)	50.000 €
6. Εισπράξεις από λουτά μη δωρεές κ.λπ.)		6. Αγορές εμπορ/των, α',β' υλών και λουπών αγαθών αναγκαίων δραστηριότητας	60.000 €
7. Έσοδα από Πώληση περιουσιακών στοιχείων	200.000 €	7. Επαγγελματικές/επιχειρηματικές	40.000 €
8. Δάνεια από χρηματοπιστωτικά	300.000 €	8. Ποσά αποπληρωμής προσωπικών ή επαγγελματικών δανείων	
9. Λουτά έσοδα πάσης φύσεως		9. Ποσά για ασφάλιστρα, αποζημιώσεις, δωρεές και λουπές	
10. Αυξήσεις πληρωτέων	55.000 €	10. Ποσά φόρων, τελών, εισφορών και προστίμων κάθε μορφής	9.000 €
11. Μειώσεις λογαριασμών		11. Ποσά για κάθε είδους Δαπάνες διαβίωσης	15.000 €
12. Αύξηση των προκαταβολών εισπράχτηκαν έναντι εσόδων	20.000 €	12. Μειώσεις πληρωτέων	
13. Λουπές περιπτώσεις εσόδων		13. Αυξήσεις λογαριασμών Εισπρακτέων	160.000 €
ΣΥΝΟΛΟ	1.984.000 €	14. Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους.	
		15. Μείωση προκαταβολών που επομένου/νων έτους /νων	
		16. Λουπές περιπτώσεις αναλώσεων	
		ΣΥΝΟΛΟ	2.594.000 €
	ΧΡΗΣΗ 1/1/16-31/12/16		
III. ΥΠΟΛΟΙΠΟ			
Σύνολο διαθεσίμων εσόδων/κεφαλαίων	1.984.000 €		
Διαθέσιμα έσοδα/κεφάλαια που χρησιμοποιήθηκαν	2.594.000 €		
Υπόλοιπο	-610.000 €		

Έλεγχος με βάση την τεχνική ανάλυσης ρευστότητας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 2^ο

Σύμφωνα με τα προηγούμενα δεδομένα της περίπτωσης ,το σύνολο των διαθέσιμων εσόδων / κεφαλαίων είναι 1.984.000 €. ενώ τα διαθέσιμα έσοδα/κεφάλαια που χρησιμοποιήθηκαν είναι 2.594.000 €. Το αρνητικό αυτό υπόλοιπο (610.000 €) εάν δεν τεκμηριωθεί από τον φορολογούμενο αποτελεί αποκρυβείσα φορολογητέα ύλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.

Σχηματική απεικόνιση Ανάλυσης Ρευστότητας

Application of Funds (Δαπάνες)
Αυξήσεις Ενεργητικού
Μειώσεις Παθητικού
Έξοδα που εκπίπτουν (βάση δήλωσης)
Μη εκπιπτόμενα έξοδα
ΜΕΙΟΝ
Sources of Funds (Πηγές)
Μειώσεις Ενεργητικού
Αυξήσεις Παθητικού
Μη φορολογητέο Εισόδημα
Δηλωθέν Εισόδημα
ΙΣΟΝ Μη δηλωθέν εισόδημα ή υπερεκτιμημένες εκπιπόμενες δαπάνες

Πηγή: Biber E., (2010), «Revenue Administration: Taxpayer Audit

— Use of Indirect Methods», IMF,

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΜΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ				ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ	
Ελεγχόμενες χρήσεις	ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ: ΧΡΗΣΗ 2015	ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ			1/1-31/12/2016
		ΧΡΗΣΗ 2016		ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΛΗΞΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	2.095.000,00
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (Περιουσιακά Στοιχεία προσωπικά/ οικογενειακά/Επαγγελματικά)			μείον	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	1.229.000,00
Ακίνητη περιουσία (κόστος)	200.000,00	50.000,00		ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΕΤΟΥΣ	866.000,00
Έπιπλα, Συσκευές, Λοιπός εξοπλισμός					
Προσωπικά αντικείμενα μεγάλης αξίας >5000 €				ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΜΕ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΕΥ ΑΝΤΑΛΛΑΤΟΣ	
Κοσμήματα κ.λπ. Τιμαλόη >5000 €			μείον		
Απαιτήσεις διάφορες		160.000,00		ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ	866.000,00
Μηχανοκίνητα Οχήματα- Σκάφη-	9.000,00	0		ΜΗ ΕΚΠΙΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (επιταγές)	
Μετρητά διαθέσιμα	150.000,00	60.000,00	συν		
Καταθέσεις σε χρηματ/κά ιδρύματα	870.000,00	2.000.000,00		ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	
Μετοχές, λοιποί τίτλοι		200.000,00		ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	24.000,00
Σύνολο Απογραφής τέλους χρήσης				ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ/ΑΓΟΡΕΣ	
Διάφοροι λογ/σμοί-λοιπά περιουσιακά στοιχεία				ΖΗΜΙΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	
Σύνολο Ενεργητικού	1.229.000,00	2.470.000,00		ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	890.000,00
			μείον	ΛΟΙΠΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	
ΠΑΘΗΤΙΚΟ (Υποχρεώσεις προσωπικές / οικογενειακές / επαγγελματικές)					
Δάνεια προσωπικά/οικογενειακά		300.000,00		ΕΣΟΔΑ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΗΓΕΣ	
Δάνεια επαγγελματικά (ατομική επιχ/ση)					
Γραμμάτια				ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓ/ΝΕΣ ή ΦΟΡ/ΝΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΤΡΟΠΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΣΟΔΩΝ(ΔΩΡΕΕΣ, ΚΕΡΔΗ	
Πιστωτές διάφοροι		75.000,00		ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΠΑΓΙΩΝ, ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ Κ.ΛΠ.)	0
Διάφορες υποχρεώσεις(αποσβεσεις κ.λπ)				ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	0
Σύνολο Υποχρεώσεων	0	375.000,00		ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΜΕΝΟ ΒΑΣΕΙ ΜΕΘΟΔΟΥ	
Καθαρή Θέση	1.229.000,00	2.095.000,00			890.000,00
			μείον	ΔΗΛΩΘΕΝΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ (Β)	280.000,00
				ΔΙΑΦΟΡΑ (Α) - (Β)	610.000,00

Έλεγχος με βάση την τεχνική της Καθαρής Θέσης

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 3^ο

Σύμφωνα με την τεχνική της καθαρής θέσης, η διαφορά της καθαρής θέσης του φορολογουμένου δηλαδή 610.000 € (ενεργητικό μείον παθητικό) είναι το μη δηλωθέν εισόδημα που προέκυψε από τον έλεγχο και θα πρέπει να φορολογηθεί σε περίπτωση μη αιτιολόγησης.

Συμπερασματικά παρατηρούμε ότι : Το αποτέλεσμα του φορολογικού ελέγχου ανεξαρτήτως της έμμεσης τεχνικής που θα επιλεγθεί είναι το ίδιο καθώς οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου ακολουθούν τους κανόνες της λογιστικής. Συνεπώς όσον αφορά το αποτέλεσμα του ελέγχου, το ποια τεχνική θα επιλέξει ο ελεγκτής να εφαρμόσει, κρίνεται ανα περίπτωση με βάση το φορολογικό προφίλ του ελεγχόμενου. Όταν ο φορολογούμενος έχει συσσωρεύσει σημαντικά φορολογικά στοιχεία, τότε προτείνεται να εφαρμοστεί η τεχνική της Καθαρής Θέσης. Στην περίπτωση που οι δαπάνες και αγορές του ελεγχόμενου δεν καλύπτονται από έσοδα τότε θα επιλεγεί η τεχνική Ανάλυσης Ρευστότητας. Τέλος εφαρμόζεται η τεχνική τραπεζικών καταθέσεων κ δαπανών σε μετρητά όταν ο φορολογούμενος χρησιμοποιεί σε μεγάλη συχνότητα το χρηματοπιστωτικό σύστημα για τις συναλλαγές του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Σχηματική απεικόνιση Ανάλυσης Καθαρής Θέσης

(α) Ενεργητικό μείον Παθητικό = Καθαρή Θέση
(β) Καθαρή Θέση στο τέλος του έτους
ΜΕΙΟΝ Καθαρή Θέση στην αρχή του έτους
ΙΣΟΝ Αύξηση ή μείωση Καθαρής Θέσης
ΣΥΝ Μη εκπιπόμενες δαπάνες
ΜΕΙΟΝ Μη φορολογητέα εισοδήματα
ΙΣΟΝ Ετήσιο Υπολογισμένο προσαρμοσμένο εισόδημα

Πηγή: Biber E., (2010), «Revenue Administration: Taxpayer Audit—Use of Indirect Methods», IMF, p.4

Ανάλυση μεθόδου αρχής των αναλογιών (mark up method)

Όπως έχουμε προαναφέρει, παρά το ότι προβλέπεται στην ελληνική νομοθεσία, δεν έχουν εκδοθεί σχετικές αποφάσεις για την έμμεση τεχνική ελέγχου της αρχής των αναλογιών με αποτέλεσμα να μην εφαρμόζεται στην πράξη. Συνεπώς θα προσπαθήσουμε να την εφαρμόσουμε με βάση τους ελέγχους που διενεργεί η IRS στις ΗΠΑ.

Θεωρούμε λοιπόν με βάση την προηγούμενη μελέτη περίπτωσης για την επιχείρηση του κ. Χ τα εξής στοιχεία- δεδομένα:

Οι ελεγκτές της ΑΑΔΕ μετά την κοινοποίηση ελέγχου στον κ. Χ επισκέπτονται την έδρα του στα πλαίσια του τακτικού φορολογικού ελέγχου.

Θεωρούμε ότι ο ελεγχόμενος διενεργεί απογραφή εμπορευμάτων και τηρεί αποθήκη.

Με βάση τον έλεγχο των τιμολογίων είτε μέσω διασταύρωσης από τον προμηθευτή ο ελεγκτής μπορεί να εντοπίσει τις πραγματικές αγορές της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Στην συνέχεια ο ελεγκτής πρέπει να κάνει σωστό διαχωρισμό των εμπορευμάτων της επιχείρησης με όμοια τιμολογιακή αναφορά. Μετά πρέπει να σταθμίσει τις τιμές πώλησης των εμπορευμάτων ανάλογα με την συμμετοχή του κάθε κωδικού εμπορεύματος στις συνολικές πωλήσεις.

Η στάθμιση θα πρέπει να υπακούει στους βασικούς κανόνες της στατιστικής και της δειγματοληψίας έτσι ώστε να είναι αξιόπιστη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μετά το πέρας του ελέγχου με την μέθοδο της αρχής των αναλογιών προκύπτουν τα εξής:

Οι αγορές του έτους προέκυψαν μέσω των τιμολογίων και των διασταυρώσεων ανέρχονται στο ποσό των 800.000€.

Έστω ότι μετά από τον έλεγχο ο Σταθμισμένος μέσος όρος τιμής πώλησης όλων των κωδικών είναι 640 € και ο σταθμισμένος μέσος όρος τιμής αγοράς όλων των κωδικών είναι 540 €. Συνεπώς:

Ποσοστό mark up (μεικτού περιθωρίου) του συνόλου της επιχείρησης :

Σταθμισμένος μέσος όρος τιμής πώλησης όλων των κωδικών / σταθμισμένος μέσος όρος τιμής αγοράς όλων των κωδικών = $640/540 = 1,185$.

Αρα αφού γνωρίζουμε σίγουρα ότι οι αγορές είναι 800.000€ , Τότε:

Οι συνολικές πραγματοποιηθείσες πωλήσεις είναι: $800.000 * 1,185 = 948.000€$

Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το δηλωμένο ποσό συνολικών εσόδων της επιχείρησης που είναι 200.000€ .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 4⁰

Είναι προφανές μέσω αυτού του παραδείγματος ότι η επιχείρηση του κ. Χ. αποκρύπτει πωλήσεις καθώς δεν δικαιολογείται μέσω της αρχής των αναλογιών η αναμφισβήτητη αξία των αγορών που πραγματοποίησε, σε συνδυασμό και με το mark up. Συνεπώς εάν ο φορολογούμενος δεν μπορεί να αποδείξει με επιχειρήματα που οφείλεται αυτή η διαφορά θα πρέπει να φορολογηθεί στο κομμάτι της επιχειρηματικής δραστηριότητας με βάση να αναπροσαρμοζόμενα έσοδα και όχι αυτά που έχει δηλώσει στο έντυπο Ε3. Σαφώς όμως και ο ίδιος ο ελεγκτής πρέπει να μπορεί να παρουσιάσει και να τεκμηριώσει την μέθοδο που ακολούθησε έτσι ώστε να προκύπτει με μαθηματική ακρίβεια το μικτό περιθώριο της επιχείρησης. Σε αντίθετη περίπτωση είναι πιθανό η προσωρινή καταλογιστική πράξη φόρου να ακυρωθεί δικαστικά.

Ανάλυση μεθόδου σχέσης τιμής πώλησης ως προς τον συνολικό όγκο του κύκλου εργασιών

Θεωρούμε ότι η επιχείρηση του κ. Χ είναι μία μεταποιητική βιοτεχνία κοσμημάτων και εισάγει τον χρυσό ως πρώτη ύλη και στην συνέχεια τον επεξεργάζεται έτσι ώστε να δημιουργήσει τα κοσμήματα σε διάφορα σχέδια. Επίσης γνωρίζουμε ότι η επιχείρηση παράγει μόνο τρεις τύπους κοσμημάτων. Αναλόγως της περιεκτικότητας του χρυσού ανά κόσμημα και της ποσότητας της α ύλης μπορούμε να προσδιορίσουμε τον αριθμό των παραγόμενων κοσμημάτων.

Στα βιβλία του ελεγχόμενου παρατηρούμε ότι τα ακαθάριστα έσοδα από τις πωλήσεις του κοσμήματος Α είναι 10.000€.

Γνωρίζοντας ότι η τιμή πώλησης για το κόσμημα Α είναι 150€ και τα παραγόμενα κοσμήματα είναι 200 κομμάτια έχουμε:

Τιμή πώλησης = 150€.

Αριθμός παραγόμενων κοσμημάτων= 200 (προέκυψε από τη σχέση μέτρου ποσότητας χρυσού /κόσμημα).

Προσδιορισμένες από τον έλεγχο πωλήσεις=200×150=30.000 €

Συνεπώς τα δηλωθέντα ακαθάριστα έσοδα από το κόσμημα Α = 30.000

Τελικά μη δηλωθέντα έσοδα από το κόσμημα Α = 30.000-10.000 = 20.000 €

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ 5⁰

Βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή αυτής της μεθόδου είναι να μπορέσει ελεγκτής να τεκμηριώσει στο φύλλο ελέγχου με σαφήνεια και με βάση τους κανόνες της λογιστικής τον αριθμό των παραγόμενων κοσμημάτων καθώς και το πώς προκύπτει αυτό το αποτέλεσμα βάσει της αναλογίας της ποσότητας χρυσού ανά κόσμημα. Σε αυτή την περίπτωση με την έμμεση μέθοδο της σχέσης τιμής πώλησης ως προς τον όγκο εργασιών ο επιχειρηματίας θα φορολογηθεί έχοντας 30.000 ακαθάριστα έσοδα.

5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η φοροδιαφυγή εδώ και δεκαετίες αποτελεί ένα μεγάλο πρόβλημα το οποίο καλείται να διαχειριστεί η εκάστοτε πολιτική ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών σε συνεργασία με την ΑΑΔΕ και τους διάφορους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Οι μέθοδοι προσδιορισμού του φόρου μόνο μέσω των δηλωθέντων εισοδημάτων από τις φορολογικές δηλώσεις βασιζόμενες στα δεδομένα που προκύπτουν από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία (άμεσες τεχνικές) εξάγουν τις περισσότερες φορές πλασματικά και ανακριβή ποσά φόρου προς πληρωμή. Επιπρόσθετα για πολλά χρόνια στην Ελλάδα υπήρχαν επαγγέλματα η φορολόγηση των εισοδημάτων γινόταν με βάση ένα τεκμαρτό εισόδημα και όχι μέσα από τα πραγματικά δεδομένα των βιβλίων. Η θέσπιση των τεκμηρίων διαβίωσης και η φορολόγηση με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες στην περίπτωση που αυτές υπολείπονται του πραγματικού εισοδήματος αποτελεί

ένα ακόμα αναχρονιστικό μέτρο το οποίο δεν αποδίδεται φορολογική δικαιοσύνη.

Με την ενεργοποίηση των έμμεσων τεχνικών ελέγχου, μέσω του Ν.4172/13 και 4174/13 και των σχετικών εγκυκλίων και σε συνεργασία με άλλες ευρωπαϊκές νομοθεσίες κυρίως απ τις ΗΠΑ γίνεται μία σημαντική προσπάθεια εξορθολογισμού του φορολογικού συστήματος με στόχο των εντοπισμό αδήλωτων εισοδημάτων και την μείωση της αποκρυβείσας φορολογητέας ύλης. Οι έμμεσες τεχνικές της ρευστότητας, της καθαρής θέσης και των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά αξιοποιούν σημαντικές πληροφορίες για τα πραγματικά έσοδα και τις δαπάνες του φορολογούμενου οι οποίες δεν μπορούσαν να αξιοποιηθούν με τις παραδοσιακές τεχνικές ελέγχου.

Η παρούσα διπλωματική εργασία παραθέτει το συνολικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις έμμεσες τεχνικές ελέγχου στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς και συγκρίνει μέσω μελέτης συγκεκριμένων περιπτώσεων τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών ερχόμενη να συμπληρώσει την ελλιπή υπάρχουσα βιβλιογραφία στην Ελλάδα.

Δυστυχώς όμως παρόλο που οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου έχουν θεσμοθετηθεί εδώ και αρκετά χρόνια ουσιαστικά δεν εφαρμόζονται στην πλειοψηφία των φορολογικών ελέγχων. Αυτό συμβαίνει καθώς μέχρι σήμερα παρά τις όποιες προσπάθειες επιμόρφωσης και ενημέρωσης των ελεγκτικών υπηρεσιών, η συλλογή των δεδομένων και των στοιχείων που απαιτούνται για την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών είναι ιδιαίτερα δύσκολη καθώς απαιτείται η πρόσβαση του ελεγκτή σε δεδομένα του φορολογούμενου τα οποία όμως δεν μπορούν να είναι διαθέσιμα λόγω μη συνεργασίας άλλων φορέων (για παράδειγμα τράπεζες). Η μη επαρκής τεκμηρίωση των διαπιστώσεων του ελέγχου από την μεριά των ελεγκτών λόγω της ελλιπούς εκπαίδευσης τους οδηγεί πολλές φορές σε απόρριψη της έκθεσης ελέγχου από τα αρμόδια δικαστήρια, με αποτέλεσμα την διαιώνιση των υποθέσεων στην δικαιοσύνη και την απώλεια εσόδων από το κράτος. Επίσης οι ερμηνευτικές εγκύκλιοι που έχουν εκδοθεί έχουν αρκετές ελλείψεις, νομικά κενά αλλά και έλλειψη νομολογίας. Όπως εύκολα μπορούμε να παρατηρήσουμε οι τρεις έμμεσες τεχνικές ελέγχου για τις οποίες υπάρχει η σχετική νομοθεσία στην Ελλάδα αλλά και οι σχετικές αποφάσεις ταυτίζονται απόλυτα με την νομοθεσία της υπηρεσίας εσόδων της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης της Αμερικής με βάση το εγχειρίδιο ελέγχου (International Revenue Manual) της IRS. Ένα ακόμη σημαντικό πρόβλημα στην εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών είναι το γεγονός ότι ενώ στο άρθρο 27 του Ν.4172/13 αναφέρονται όλες οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου έχουν εκδοθεί σχετικές αποφάσεις μόνο για τις τεχνικές της ρευστότητας, της καθαρής θέσης και του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων. Έτσι ουσιαστικά τίθενται εκτός εφαρμογής η έμμεση τεχνική ελέγχου των αναλογιών και της σχέσης τιμής πώλησης ως προς τον συνολικό όγκο του κύκλου εργασιών. Συνεπώς χωρίς τις

απαραίτητες αυτές ερμηνευτικές εγκυκλίους δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην Ελλάδα σε αντίθεση με το εξωτερικό οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου σε νομικά πρόσωπα (προσωπικές, κεφαλαιουχικές εταιρίες κλπ) παρά μόνο σε ατομικές επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα μέσω των τριών μόνο τεχνικών.

Για την καλύτερη αξιοποίηση των έμμεσων τεχνικών ελέγχου στην Ελλάδα προτείνεται η καλύτερη εκπαίδευση όλου του προσωπικού των ελεγκτικών μηχανισμών καθώς και η συνεχής επιμόρφωση των υπαλλήλων της ΑΑΔΕ. Το αποτέλεσμα θα είναι οι ελεγκτές να εντυπώσουν στην λογική των νέων έμμεσων τεχνικών ελέγχου και να απαγκιστρωθούν από τις κλασικές παραδοσιακές τεχνικές οι οποίες δεν οδηγούν από μόνες τους σε ορθά αποτελέσματα. Η απόκτηση της συγκεκριμένης λογιστικής παιδείας είναι απαραίτητη έτσι ώστε οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου να επιτύχουν τον στόχο τους που είναι η απονομή της φορολογικής δικαιοσύνης.

Απαραίτητο στοιχείο για την επιτυχία των παραπάνω αποτελεί η θέσπιση ενός πολύ χαμηλού ορίου αξίας συναλλαγών ανά παραστατικό από αυτό που ισχύει σήμερα και απαιτεί την εξόφληση των παραστατικών μέσω των παρόχων πληρωμών, με σκοπό να διακινούνται όσο το δυνατόν λιγότερα μετρητά. Με αυτόν τον τρόπο οι πληρωμές και οι εισπράξεις της πλειοψηφίας των συναλλαγών οι οποίες θα διακινούνται μέσω του τραπεζικού συστήματος θα μπορούν να διασταυρωθούν εύκολα μέσω των τιμολογίων που θα εκδίδονται ανά περίπτωση μειώνοντας έτσι την φοροδιαφυγή και αυξάνοντας την εισπραξιμότητα έμμεσων και άμεσων φόρων.

Η θεσμοθέτηση του περιουσιολογίου καθώς και της δήλωσης Πόθεν Έσχες από όλους τους φορολογούμενους σε συνδυασμό με την συνεργασία των τραπεζικών ιδρυμάτων θα μπορούσε να βοηθήσει στην αποδοτικότητα των έμμεσων τεχνικών, μετά και την ολοκλήρωση όλων των ηλεκτρονικών διασταυρώσεων. Τέλος η περεταίρω αξιοποίηση του κωδικού 049-050 «Δαπάνες για αγορά αγαθών και υπηρεσιών» του εντύπου Ε1 (Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος) σε ελεγκτικό επίπεδο και όχι μόνο για φοροεισπρακτικούς λόγους (κάλυψη αφορολογήτου) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό βήμα προς την καθιέρωση και την αποτελεσματικότητα των έμμεσων τεχνικών. Πλέον όλα τα τραπεζικά ιδρύματα αποστέλλουν στην ΑΑΔΕ ετήσια ποσά δαπανών όλων των φορολογουμένων που πραγματοποιήθηκαν μέσω του τραπεζικού συστήματος. Συνεπώς η φορολογική διοίκηση γνωρίζοντας έστω και πληροφοριακά το συνολικό ποσό δαπάνης για τον φορολογούμενο και σε συνδυασμό με το δηλωθέν εισόδημα θα μπορούσε να αποτελέσει βάση για την δημιουργία ενός φορολογικού προφίλ και μίας ενδεχόμενης ένδειξης για πιθανή φοροδιαφυγή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νεγκάκης, Ταχυνάκης «*Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος – Θεωρία και εφαρμογές*» (2017)

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ:

Athanasios O.Tangalakis “*The direct and indirect effects on audits on the tax revenue in Greece*” Economics Bulletin, Volume 34 Issue 2 Bank of Greece 2014

Γιώργου Δαλιάνης , με τη συνεργασία του Γιάννη Αρτσίτα (Senior Accountant – Φορολογία Φυσικών Προσώπων) «*Φορολογικός έλεγχος μέσω νέων τεχνικών*» 2019 www.taxheaven.gr

Γ .Παλαιτσάκης (2019). *Εγχειρίδιο προς τον φοροελεγκτικό και φοροεισπρακτικό μηχανισμό για την ομοιόμορφη εφαρμογή από τις υπηρεσίες* www.naftemporiki.gr

Grant Thornton *Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ένθετο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ»* 11/08/2019

Καλομοίρα Κωτσαλά 2019 « *Έμμεσες τεχνικές ελέγχου: Μεταβάλλεται η έννοια του φορολογητέου εισοδήματος ?*» www.taxheaven.gr

Γ.Δαλιάνης ,Γ.Αρτσίτσας « *Μέθοδοι φορολογικού ελέγχου - Άνοιγμα λογαριασμών – Παραγραφή*»

Π.Παντελής-Η.Χατζηγεωργίου « *Έμμεσες τεχνικές ελέγχου*» 2019 www.e-forologia.gr

Β.Μιχελινάκης (2017) «*Κρυφές Παγίδες στους φοροελέγχους*» www.euro2day.gr

Κατερίνα Σαββαΐδου Tax senior manager PWC « *Δύο προσφάτως θεσμοθετημένα εργαλεία για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής: Έμμεσες τεχνικές ελέγχου – υποχρέωση τρίτων προς παροχή στο Υπουργείο Οικονομικών πληροφοριών οικονομικού και φορολογικού ενδιαφέροντος.*» www.accountancygreece.gr

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

INTERNATIONAL REVENUE MANUAL – Examination on Income

HMRC Annual Report and Accounts 2017-18

El Ghouli, S., O. Guedhami, and J. Pittman. 2011. “The Role of IRS Monitoring in Equity Pricing in Public Firms.” *Contemporary Accounting Research* 28(2): 643–674.

Hanlon, M., L. Mills, and J. Slemrod. 2007. “An Empirical Examination of Corporate Tax Noncompliance.” In: Auerbach,

A., Hines, J., Slemrod, J. (Eds.), *Taxing Corporate Income in the 21st Century*. Cambridge University Press, *New York*,

171–210.

Hoopes, J. L., D. Mescall, and J. A. Pittman. 2012. “Do IRS Audits Deter Corporate Tax Avoidance?” *The Accounting*

Review 87(5): 1603–1639.

Revenue Administration: Taxpayer Audit— *Use of Indirect Methods* Edmund Biber 2010
Fiscal Affairs Department

Strengthening Tax Audit Capabilities: *Innovative Approaches to Improve the Efficiency and Effectiveness of Indirect Income Measurement Methods* ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT 2006

Jeffrey L. Hoopes, Devan Mescall, and Jeffrey A. Pittman (2012) *Do IRS Audits Deter Corporate Tax Avoidance?*. *The Accounting Review*: September 2012, Vol. 87, No. 5, pp. 1603-1639.

Hsu KW., Pathak N., Srivastava J., Tschida G., Bjorklund E. (2015) *Data Mining Based Tax Audit Selection: A Case Study of a Pilot Project at the Minnesota Department of Revenue*. In: Abou-Nasr M., Lessmann S., Stahlbock R., Weiss G. (eds) *Real World Data Mining Applications*. *Annals of Information Systems*, vol 17. Springer, Cham

The Indirect Effects of Auditing Taxpayers Marisa Ratto , Richard Thomas , and David Ulph

International Studies Program Working Paper 07-23 December 2007 Econometric Models for Multi-Stage Audit Processes: An Application to the IRS National Research Program Brian Erard Jonathan S. Feinstein

Liucija Birskyte “*The effects of irs audit rates on state individual income tax compliance*” Indiana University, ProQuest Dissertations Publishing, 2008.

James Alm, Betty R. Jackson, and Michael McKee* *audit information dissemination, taxpayer communication, and compliance: an experimental approach* Paper prepared for 2004 IRS Research Conference Washington, D.C. June 2004’

Taxpayer Behavior Under Audit Certainty *Benjamin C. Ayers and Erin M. Towery*, University of Georgia, *and Jeri K. Seidman*, University of Texas at Austin¹

16 J. Tax Prac. & Proc. 13 (2014-2015)

Overview: Indirect Methods of Determining Taxable Income Charles P.Rettig February 2014

Νομοθετικό Πλαίσιο:

Άρθ.81 παρ.3 του Ν.3842/2010 .Αναφορά σε «τεχνικές και μεθόδους ελέγχου»

Άρθ.67B του Ν.2238/1994 «Έμμεσες τεχνικές ελέγχου» (προστέθηκε με την παρ. 14 άρθρου 4 του ν.4038/2012)

Άρθρο 27 Ν.4174/13 (Μέθοδοι έμμεσου προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης)

Άρθρο 28 Ν.4172/13 (Μέθοδος προσδιορισμού εσόδων)

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Α.Υ.Ο ΔΕΣ Α 1077357 ΕΞ 2013/10-05-13 « Εφαρμογή έμμεσων τεχνικών ελέγχου για τον προσδιορισμό φορολογητέου εισοδήματος φυσικών προσώπων»

ΠΟΛ.1171/04-7-2013. «Οδηγίες σχετικά με την παροχή στοιχείων από τους Φορολογούμενους κατά τον έλεγχο υποθέσεων φυσικών προσώπων»

ΠΟΛ.1270/24-12-2013 «Μεθοδολογία Έμμεσων τεχνικών Ελέγχου»

ΠΟΛ 1050/17-02-2014 « Καθορισμός του περιεχομένου και του τρόπου εφαρμογής των τεχνικών ελέγχου των περιπτώσεων β', γ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 27 Ν . 4174/2013 (Φ.Ε.Κ. Α' 170) για τον διορθωτικό προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης φορολογουμένων φυσικών προσώπων με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού»

ΠΟΛ.1094/7.4.2014 Τροποποίηση της ΠΟΛ. 1050/17-2-2014

ΠΟΛ. 1259/22-12-2014 «Παροχή οδηγιών για τον τρόπο εφαρμογής της ΠΟΛ 1050/17.02.2014 Απόφασης Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων»

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ:

<http://www.aade.gr>

<http://www.taxheaven.gr>

<http://www.e-forologia.gr>

<http://www.efm.gr>

<http://www.forin.gr>

<http://www.accountancygreece.gr>

<http://www.irs.gov>

<http://www.naftemporiki.gr>

<http://www.bls.gov/>

<http://www.census.gov>

<http://www.artion.gr>

<http://www.dianeosis.org>

